

Verksamhetsberättelse 2017

INNEHÅLL

1. Inledning.....	4
2. Prioriterade områden under kongressperioden	5
3. Medlemskriterier och medlemsantal.....	6
4. Intressepolitisk verksamhet	8
5. Ögonforskning och ögonvård.....	16
6. Internationellt arbete.....	16
7. Att utveckla SRF	23
8. Individstöd.....	27
9. Uppdragsverksamhet.....	35
10. Kommunikation.....	41
11. Beslutsorgan, granskning med mera	48
12. Personal och kansli.....	52
13. Samverkan inom funktionshinderrörelsen.....	55
14. Representation	55
15. Slutord.....	57

1. Inledning

Vi har slutit oss samman i Synskadades Riksförbund, SRF, för att utifrån tanken om alla människors lika värde gemensamt hävda synskadades rätt till delaktighet och jämlikhet på alla områden samt skapa social gemenskap och stödja varandra, så att vi kan leva ett aktivt och självständigt liv. SRF är en religiöst och partipolitiskt obunden organisation, som tar avstånd från all form av diskriminering.

SRF är synskadade människors intresseorganisation i Sverige. Det var synskadade själva som bildade organisationen år 1889 under namnet De Blindas Förening (DBF). År 1977 ändrades namnet till Synskadades Riksförbund (SRF).

Alla medlemmar är anslutna till Synskadades Riksförbund, och väljer själva, genom sin medlemsavgift, var man vill utöva sitt medlemskap. Vi är en treplansorganisation med lokalföreningar, distrikt och riksförbund. Tolv nationella branschföreningar är dessutom anslutna till riksförbundet.

SRF arbetar för mänskliga rättigheter, jämställdhet och likabehandling för alla. På bred front hävdar vi synskadades rätt till delaktighet. Vårt intressepolitiska arbete bedrivs av förtroendevalda och anställda i alla delar av SRF-organisationen. Vi vänder oss såväl till politiker och tjänstemän inom stat, landsting/regioner och kommuner som till makthavare inom det privata näringslivet. Vi vänder oss också till den ideella sektorn och allmänheten. Med information och dialog kan vi skapa insikter och kunskaper som gör våra intressepolitiska krav mera begripliga. Vi finner stöd i vårt arbete i FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som gäller i Sverige sedan år 2009.

Skeenden på internationell nivå påverkar oss synskadade i Sverige. Dessa frågor bevakas genom vårt medlemskap i European Blind Union (EBU) och World Blind Union (WBU). Särskilt viktigt är att vi bevakar och försöker påverka Europeiska Unionen (EU).

Genom positiva exempel visar SRF hur olika hinder kan övervinnas. Vi erbjuder individriktad service, såsom semesterresor med ledsagare, barnläger och juridiskt stöd. Vi vill också vara med och skapa så goda förutsättningar som möjligt för flyktingar med synskador som kommer till Sverige. Inriktningen för SRF:s arbete är att synskadade ska uppleva frihet i vardagen – vi ska själva ha makten över våra liv. Synskadades rehabilitering i Sverige behöver förbättras. Rehabilitering ger oberoende, och sådan självständighet ger styrka.

Grunden i vårt arbete är medlemmarnas samlade erfarenheter och kunskaper. Engagemanget och gemenskapen inom föreningen stärker oss och gör oss bättre rustade att klara vardagen. Tillsammans utgör vi en stark och viktig organisation.

I denna berättelse vill förbundsstyrelsen överskådligt beskriva den omfattande verksamhet som SRF bedrivit år 2017. I vissa avsnitt finns jämförelsesiffror från år 2015 inom parentes. För resultat- och effektmätning av uppsatta mål samt ekonomisk redovisning med resultat- och balansräkning hänvisas till den enligt K3 upprättade årsredovisningen. Av denna framgår att SRF har god ekonomi. Styrelsen följer kontinuerligt förbundets ekonomiska utveckling genom tertialuppföljningar.

2. Prioriterade områden under kongressperioden

SRF:s högsta beslutande organ är kongressen, som hålls vart tredje år. Kongressen 2014 beslutade om en verksamhetsinriktning för perioden 2015–2017. Huvudtema för den kongressperioden har varit: Frihet i vår vardag.

- Tre områden har varit särskilt prioriterade:
- Tillgänglighet och användbarhet i synskadades vardag
- Information om synskadades livssituation och möjligheter
- Att utveckla SRF

Arbetet med dessa områden har haft högsta prioritet i hela SRF-organisationen. För att åstadkomma tillgänglighet och användbarhet i synskadades vardag krävs ett aktivt intressepolitiskt arbete gentemot samhället och näringslivet. Information om synskadades livssituation och möjligheter är viktigt såväl externt som internt inom organisationen. Att ständigt utveckla SRF är nödvändigt för att hålla organisationen levande. SRF ska vara en varm, klok och alert organisation som är relevant och betydelsefull, både för våra medlemmar och för samhället i stort.

3. Medlemskriterier och medlemsantal

3.1 Medlemskriterier

SRF har synskadade och stödjande medlemmar. För att ha rösträtt på årsmöten och i liknande sammanhang ska man själv vara synskadad eller vara vårdnadshavare till ett synskadat barn som ej fyllt 18 år. Branschföreningarna kan dock ha egna regler kring detta.

SRF har därtill ett fåtal juridiska personer som medlemmar. Dessa har inte rösträtt.

Som synskadad räknas den som har väsentliga svårigheter att med hjälp av synen orientera sig eller att läsa vanlig text, eller har motsvarande svårigheter i det dagliga livet.

Som individ kan man vara medlem i vilken eller vilka lokalföreningar, distrikt och branschföreningar man önskar. Det är genom sin medlemsavgift som personen styr var medlemskapet utövas. Det går alltså bra att vara aktiv i flera delar av organisationen, exempelvis i två lokalföreningar, eller i en lokalförening och en branschförening. I riksförbundets totala medlemsantal räknas dock antalet individer (alltså inte antalet medlemskap).

3.2 Medlemsstatistik

Den 31 december 2017 hade Synskadades Riksförbund totalt 12 120 (12 284) personer som medlemmar, alltså en liten minskning under året. Intressant är också att jämföra med år 2015 då medlemsantalet var 11.737.

Av medlemmarna var 8 675 (8 849) synskadade och 3 445 (3 435) stödjande medlemmar. Därtill har SRF sju juridiska personer som medlemmar, vilka dock inte har något inflytande i organisationen.

Av medlemmarna den 31 december 2017 var 7 827 (7 946) kvinnor och 4 282 (4 324) män. För elva medlemmar har vi ingen kännedom om kön.

Bland de synskadade medlemmarna var 5 501 kvinnor = 63,4 procent, och 3 167 män = 36,5 procent. Sju medlemmar hade okänt kön.

Bland de stödjande medlemmarna var 2 326 kvinnor = 67,5 procent, och 1 115 män = 32,4 procent. Fyra medlemmar hade okänt kön.

Under 2017 var 23 (24) distrikt med 134 lokalföreningar samt 12 branschföreningar anslutna till SRF. Antalet distrikt minskade eftersom SRF Medelpad och SRF Ångermanland gått samman och bildar det nya distriktet SRF Västernorrland från och med den 1 januari 2017.

Distrikt/bransch	Synsk.	Stöd.	tot. 2017	tot. 2016	tot. 2015
Blekinge	142	76	218	250	278
Bohuslän	320	231	552	576	415
Dalarna	244	97	341	350	357
Gävleborg	214	117	331	331	318
Göteborg	746	174	920	868	798
Halland	274	104	378	408	397
Jämtland	121	70	191	197	188
Jönköpings län	257	127	384	391	376
Kalmar län	271	147	418	424	439
Kronoberg	191	92	283	313	316
Medelpad	0	0	0	173	170
Norrbottn	264	76	340	344	354
Skaraborg	369	234	603	613	604
Skåne	960	296	1256	1254	1202
Sthlm/Gotl	1716	320	2037	1994	1929
Sörmland	162	53	215	227	231
Uppsala län	326	152	478	485	491
Värmland	249	97	346	349	329
Västerbotten	269	154	424	426	425
Västernorrland	241	100	341	0	0
Västmanland	175	84	259	264	270
Ångermanland	0	0	0	174	147
Älvsborg	284	97	381	399	553
Örebro län	212	119	331	318	313
Östergötland	343	87	430	454	453
Svenska RP-för.	490	115	606	601	0
Syn. Schackförbund	15	0	15	33	0
SKKF	28	6	34	28	0
Synsk. Afrikaner	4	0	4	10	0
Arabisktalande syn.	49	13	62	52	0
Synskadade Kurder	24	14	38	22	0
Persisktalande syn.	20	9	29	24	0
Synskadade Öst- och Centraleuropéer	35	1	36	34	0
Spielmeyer- Vogt-föreningen	21	72	93	101	0
Aniridi	35	35	70	80	0
LHON	38	76	114	124	0
SMS	24	2	26	2	0

4. Intressepolitisk verksamhet

Det övergripande syftet med den intressepolitiska verksamheten är att driva på utvecklingen mot ett samhälle utan hinder och med full delaktighet för synskadade på alla områden. Arbetet sker genom bevakning, representation och ageranden i intressepolitiska frågor, till exempel samråd, remisser, skrivelser och uppvaktningar. Opinionsbildning via traditionella och sociala medier är också en del av intressepolitiken.

4.1 Tillgänglighet och användbarhet i synskadades vardag

Under året har vi följt upp medlemsundersökningen från 2015 om digital delaktighet samt tillgänglighet i gatumiljö, kollektivtrafik och färdtjänst. Undersökningen bygger på 1 000 intervjuer gjorda av företaget Kantar Sifo.

I stora delar visar 2017 års undersökning på samma resultat som i den tidigare undersökningen. Till exempel är det fortfarande stora skillnader mellan medlemmar i arbetsför ålder och äldre medlemmar när det gäller hur mycket man använder internet och åker kollektivt. Några förändringar kan dock säkerställas: medlemmar i arbetsför ålder åker kollektivt och rör sig i gatumiljö lite oftare än 2015. Samma grupp åker också lite mindre färdtjänst nu. Dessutom har användningen av smarta telefoner och surfplattor ökat, särskilt bland äldre medlemmar. När det gäller upplevelsen av hur enkelt och tryggt det är i kollektivtrafiken, hur färdtjänsten fungerar och hur det fungerar att ta del av information och tjänster på internet har däremot inga eller mycket små förändringar skett.

SRF:s medlemsundersökning 2017 finns sammanfattad i två rapporter: ”Bland bilar, bullar och buller” och ”Dålig digital delaktighet revisited”.

4.1.1 Fysisk tillgänglighet

SRF har fortsatt arbetet för att Trafikverket ska behålla den talade stationsinformationen. Den försöksverksamhet som startade under våren 2016, och som innebär att högtalarutropen för tåg som är i rätt tid slopas på fyra skånska stationer, har utvärderats genom att 10 skånska synskadade resenärer har telefonintervjuats. Trafikverket har fortfarande inte fattat något beslut i frågan, utan har givit Chalmers tekniska högskola i Göteborg i uppdrag att genom en resenärsstudie ytterligare belysa frågan.

Jernhusen ansvarar tillsammans med Trafikverket för det nationella systemet för ledsagning i samband med tågresor. Den 8 juni träffade SRF:s arbetsgrupp för fysisk tillgänglighet och resande, Thomas Brock från Jernhusen. Med honom diskuterade vi vilken hjälp ledsagarna ska ge och hur vi kan få fler att ansluta sig till det nationella systemet. Thomas Brock bekräftade vidare att det ska gå bra att få ledsagning till och från taxi eller bussar om dessa finns i anslutning till stationen.

SRF har försökt utveckla kontinuerligt samråd med landets tågoperatörer och stimulera distrikten att samverka med de regionala kollektivtrafikmyndigheterna och lokala operatörer. Frågan har diskuterats på utbildningen för distriktsombudsmän i februari. Då konstaterades att flertalet distrikt anser sig ha en god samverkan med de regionala kollektivtrafikmyndigheterna. Vid samma ombudsmannautbildning informerade vi om Prisma Tibros material om ljus- och ljudregleringsutrustning vid övergångsställen.

Arbetet för att en ökad status för den vita käppen ska regleras i lag eller förordning har fortsatt under året. SRF har bland annat fört en dialog med statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI) kring hur en sådan lag skulle kunna se ut.

Påverkansarbetet för att SJ:s hemsida och mobilapp ska vara tillgängliga och användbara för personer med synnedsättning har fortsatt. I synnerhet när det gäller tillgängligheten till hemsidan återstår mycket att göra och enligt SJ ska denna prioriteras från 2018. Mobilappen fungerar nu tillfredsställande.

4.1.2 IT och konsument

SRF har fortsatt arbetet för att fler synskadade ska kunna ta del av information och utföra ärenden via Internet och smarta telefoner. Vi har haft kontakt med flera e-handelsbutiker inom dagligvaruhandeln och belyst vikten av att alla ska kunna handla.

Den 10 maj arrangerade SRF vårt årligen återkommande dialogmöte med samtliga aktörer som har uttags- och insättningsautomater i Sverige. Alla uttagsautomater och insättningsautomater ska ha en fungerande talfunktion. Bankomat AB ställde också ut på vår kongress i syfte att sprida information till medlemmar om hur uttags- och insättningsautomater fungerar för synskadade. Vi har också haft ett samarbete med betaltjänsten Swish för att tjänsten ska bli så användarvänlig som möjligt för synskadade.

Under året har SRF haft en dialog med flera stora banker för att få en bild av hur de säkrar tillgängligheten för synskadade i sina digitala

tjänster. Särskilt stor vikt har lagts vid kontakt med Swedbank, eftersom tillgängligheten hos dem har försämrats kraftigt i samband med en uppdatering av deras internetbank och mobilbank.

Efter påtryckning från SRF ordnade branschorganisationen Svensk dagligvaruhandel den 16 mars ett seminarium om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Här diskuterades hur tillgängligheten kan förbättras för synsvaga och hur det ska bli enklare att kunna få hjälp genom personlig service i affärerna. Lokala informationer och utbildningsinsatser för butikspersonal kan vara en bra väg till förbättringar.

Den 21 september arrangerade SRF en konferens om syntolkning dit representanter för distrikten bjöds in. Plats var SRF Stockholms stads lokal Gotlandssalen. Bland annat föreläste Jana Holsanova, docent i kognitionsforskning från filosofiska institutionen vid Lunds universitet om sin forskning kring syntolkning, mimik och kroppsspråk. Såväl syntolkare som Sveriges Television (SVT) och TV4 med flera medverkade också.

SRF har i SVT:s brukarråd tagit upp hur möjligheten att ta del av syntolkade program och uppläst text på ett användarvänligt sätt kan utvecklas.

I en artikel i Aftonbladet den 31 mars uttalade SRF:s förbundsordförande stark kritik mot utformningen av de nya sedlar och mynt som införts.

SRF har regelbundna möten med Myndigheten för tillgängliga medier (MTM) för att dryfta frågor kring MTM:s verksamhet som riktar sig till synskadade.

Den 23 oktober hade SRF ett möte med Elle-Kari Höjeberg som är funktionshinderansvarig på Sveriges Radio. Detta var en uppföljning på ett kort möte som vi hade med Sveriges Radios VD Cilla Benkö i Almedalen.

Med Elle-Kari Höjeberg pratade vi om hur utestängda många synskadade känner sig när man hänvisar till webben för fler nyheter, sportresultat, opinionssiffror och liknande. Det borde finnas plats i direktsändningarna för att återge allt väsentligt. Vi visade också hur Sveriges Radios hemsida fungerar med webbläsare, vilket knappast är lika smidigt som för seende. Behovet av att enkelt kunna få programinformation och sändningstider via telefon diskuterades också. En annan fråga var radiosportens referat, som ibland inte når upp till rimlig kvalitet.

4.2 Allmänt påverkansarbete och bevakning

4.2.1 Röstning med bibehållen valhemlighet

Den 8 december hade SRF ett möte med statssekreterare Catharina Espmark samt Petra Forslid på justitiedepartementet för att diskutera hur det ska kunna bli möjligt för synskadade att rösta i valen till riksdag, kommuner och landsting utan att röja valhemligheten. Här visades ett utkast till lösning med hjälp av så kallad QR-kod.

I samband med årets kyrkoval uppmärksammades att den som inte kan läsa vanlig skrift måste ta hjälp för att kunna rösta i kyrkovalet, vilket leder till att valhemligheten röjs. SRF hade den 20 september ett möte med ansvariga på Svenska Kyrkan kring hur detta ska kunna lösas inför nästa kyrkoval, som äger rum 2021.

4.2.2 Punktskrift

SRF har belyst problem kring kvaliteten gällande punktskriften i böcker och tidningar. Problemen orsakas av brister i skanning och OCR-behandling av inskannad text samt problem med de skrivare som används i punktskriftsproduktionen. Frågan uppmärksammades bland annat i Sveriges Radios program P4 Extra i augusti, där SRF:s handläggare Henrik Götesson diskuterade punktskrift med generaldirektören för Myndigheten för tillgängliga medier (MTM).

Korrekturläsning kunde vara en lösning men MTM anser att det skulle bli mycket kostsamt och dessutom orsaka fördröjning i produktionen. MTM har dock lovat att vidta åtgärder för att höja punktskriftens kvalitet.

SRF deltog under den internationella punktskriftskonferensen ”Tactile reading” som arrangerades av MTM och SPSM (Specialpedagogiska skolmyndigheten) i Stockholm den 5–7 april. Vi medverkade med en affischutställning, och Ann Jönsson höll en uppskattad föreläsning kring vikten av att även barn som har synrester ska kunna få lära sig punktskrift.

4.2.3 Färdtjänst

När det gäller arbetet för en flexibel och användbar färdtjänst av god kvalitet, så har vi försökt påverka utredningen om samordning av särskilda persontransporter.

4.2.4 Skola/utbildning

SRF samarbetar med Riksorganisationen Unga med Synnedsättning (US) i frågor som rör vår gemensamma medlemsgrupp. I januari uppvaktades utbildningsdepartementet och då lämnade SRF över ett underlag som bland annat innebär att vi vill att Utbildningsdepartementet tillsätter en utredning för att se över hur stödet till punktskriftsläsande elever kan förbättras. I underlaget ingår den prioriterade frågan om att rätten till undervisning i och på punktskrift ska föras in i skollagen.

SRF har tillsammans med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) träffat regeringens Läsdelegation, som ska främja läsglädje i skola och på fritiden. Vi lyfte de utmaningar som finns för att punktskriftsläsande barn ska ha möjligheter att utveckla läsglädje. Vi poängterade vikten av att rätten till undervisning i och på punktskrift förs in i skollagen.

SRF har deltagit på ett möte med den utredning som haft till uppgift att se över tillgången till punktskriftsmaterial från Myndigheten för tillgängliga Medier (MTM) och SPSM. De långa produktionstiderna och kvaliteten på punktskriften diskuterades. Vi har också deltagit i en workshop kopplad till utredningen. Utredningens slutrapport lämnas i början av 2018.

SRF har deltagit i en referensgrupp kring översynen av skolmyndigheterna. I det sammanhanget lyfte vi behovet av att SPSM får ett tydligare mandat för att kunna agera uppsökande gentemot förskolor och skolor. Skolverket har i uppdrag att genomföra en försöksverksamhet med digitala nationella prov och SRF har deltagit i samråd kring hur verksamheten ska genomföras. Vi har bland annat betonat vikten av att de system och de tekniska lösningar som ska användas måste vara tillgängliga. De skärpta kraven i lagen om offentlig upphandling och EU:s webbtillgänglighetsdirektiv kan leda till att dagens hinder undanröjs.

Frågan om utvärdering av kunskapsmålet om funktionsnedsättning i Rektorsutbildningen är en ständigt aktuell fråga i våra kontakter med Skolverket. Under året har vi även påpekat att det saknas kunskap om funktionsnedsättningar i Skolverkets kurser för studie- och yrkesvägledare. Vikten av att punktskriftsläsande barn undervisas av pedagoger, som har kunskap om att lära barn att lära sig läsa och skriva genom punktskrift, har behandlats inom EBU:s pågående punktskriftsprojekt.

SRF har lämnat yttrande över Skolkommissionens slutbetänkande Samling för skolan, betänkandet Det stämmer – Ökad transparens och mer lika villkor, Saknad – Uppmärksamma elevers frånvaro och agera och En gymnasieutbildning för alla.

4.2.5 LSS

LSS står för lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Under året har SRF tillsammans med övriga förbund i Lika Unika blivit inbjudna att delta i en arbetsgrupp som startats av Funktionsrätt Sverige. Syftet med gruppen är både att ge input till experterna i utredningen och att hitta andra vägar att påverka lagstiftaren inför eventuella beslut efter utredningen.

Den 6 september kom den nya LSS-utredaren Gunilla Malmborg till SRF. Här fick Malmborg en genomgång av SRF:s syn på LSS-frågan och de svårigheter som uppstått då högsta förvaltningsdomstolen vid två tillfällen bedömt att synskadade inte tillhört den personkrets som lagen gäller. Å andra sidan finns kammarrättsdomar som gynnat synskadade och som inte överklagats av kommunerna.

SRF har tillskrivit utredningen om vikten av att synskadade tillhör de som har rätt till LSS och hur insatsen ledsagarservice kan utvecklas att också innehålla syntolkning och annat stöd i vardagen. I detta sammanhang har vi lanserat begreppet synstöd. Vi har uppvaktat åtta riksdagsledamöter från sju partier för att lansera begreppet synstöd och understryka det rimliga i att gravt synskadade och blinda omfattas av LSS.

4.2.6 Arbetsmarknad

SRF har med stöd av företaget Work for You, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan utarbetat en projektansökan till Allmänna arvsfonden, för att ta fram en ny modell för förstärkt arbetslivsinriktad rehabilitering för gravt synskadade och blinda. Ansökan lämnades in i juni. Tyvärr gav dock Arvsfonden besked om avslag i december, hösten. Detta är mycket beklagligt med tanke på hur eftersatt den arbetslivsinriktade rehabiliteringen är i Sverige numera.

SRF har tagit fram en broschyr som innehåller 10 exempel på olika arbetstagare med synnedsättning. Denna har bland annat överlämnats till arbetsmarknadsministern vid en konferens i Helsingborg.

4.2.7 Habilitering, rehabilitering och hjälpmedel

Synrehabiliterarutbildningen vid yrkeshögskolan i Härnösand har avslutat den sista kursomgången för den aktuella perioden. SRF har på olika sätt medverkat under kursen. En ansökan om ytterligare två kursomgångar är inlämnad.

SRF har genom Cecilia Ekstrand representation i styrelsen för Föreningen för Synrehabilitering (FFS). FFS har tagit initiativ till en arbets-

grupp med olika relevanta aktörer kring framtida synkompetensförsörjning och SRF deltar i detta arbete. Kursen i Härnösand har bidragit till att effekterna av de stora pensionsavgångarna vid landets syncentraler har mildrats. Dock finns fortfarande ett stort behov av en långsiktig lösning när det gäller framtida kompetensförsörjning inom synområdet i landet. Annars kommer det uppstå stor brist på kunnig personal såväl vid syncentralerna som inom Arbetsförmedlingen.

SRF har även bidragit med inspel till Lika Unikans representant i expertgruppen kopplad till hjälpmedelsutredningen. Vi har yttrat oss över utredningens betänkande På lika villkor och över slutbetänkandet Nästa steg mot en jämlik hälsa. SRF har även deltagit i en referensgrupp till Socialstyrelsen som har arbetat med en modell för hur samordning av insatser till barn med funktionsnedsättning kan förbättras. Vi har vidare bidragit med synpunkter till Socialstyrelsens kunskapscentrum om ensamkommande ungdomar, som vänder sig till socialtjänsten och hälso- och sjukvården.

4.2.8 Almedalen

SRF fanns på plats under hela Almedalsveckan från söndag 2 juli till söndag 9 juli. SRF medverkade i paneler på två seminarier under Almedalsveckan: Victoria Öjefors Quinn deltog i ett seminarium ordnat av MyRight, och Håkan Thomsson talade vid ett seminarium om Agenda 2030 ordnat av Hållbar Utveckling Sverige AB med flera. Vi deltog också under många andra seminarier och kunde där ställa frågor för att lyfta fram synskadeperspektivet.

SRF träffade ett antal statsråd, bland annat arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S), utbildningsminister Gustav Fridolin (MP), bostads- och digitaliseringsminister Peter Eriksson (MP) och högskoleminister Helene Hellmark Knutsson (S). Dessutom mötte vi partiledarna Anna Kinberg Batra (M), Ebba Busch Thor (KD), Jan Björklund (L), Annie Lööf (C) och Jonas Sjöstedt (V).

Vi träffade också ett antal riksdagsledamöter, EU-parlamentarikern Max Andersson och flera andra inflytelserika personer. Med representanter för fordonsindustrin kunde vi diskutera faran med tysta fordon och möjligheterna med självkörande bilar.

Bland det material vi delade ut fanns ett utdrag ur den nyligen genomförda medlemsundersökningen. Vi hade också med oss sadelskydd till cyklar, vilka tidigare användes under vår ”Gata för alla”-kampanj 2016.

4.2.9 Kvalitetsmässan

I oktober deltog vi på Kvalitetsmässan i Göteborg, där påverkan på utställande kommuner och landsting var ett av huvudmålen.

4.2.10 Handikappersättningen hotad

Vid ett så kallat dialogmöte på socialdepartementet den 17 oktober fick SRF information om att regeringen kommer lägga fram förslag för att försämra den så kallade handikappersättningen. Denna har sitt ursprung i blindhetsersättningen som infördes 1934. SRF har agerat aktivt för att stoppa den del i förslaget som innebär försämring för synskadade genom att den garanterade schablonersättningen för blinda föreslås tas bort samt att bedömningsgrunden hjälpbehov föreslås försvinna. Istället ska en merkostnadsersättning täcka de merkostnader man kan redovisa och som Försäkringskassan bedömer vara skäliga.

SRF har genomfört en namninsamling mot förslaget samt uppmärksammat frågan genom debattartiklar, insändare och i sociala medier. Vi har uppvaktat sju riksdagspartier i frågan. Bland dem vi träffat kan nämnas Fredrik Lundh Sammeli (S) som är ordförande i det riksdagsutskott, socialförsäkringsutskottet, som kommer att hantera frågan. Hotet att skrota handikappersättningen har engagerat många medlemmar i organisationen.

4.3 Projekt Idrott, aktivitet och hälsa

SRF:s projekt Idrott, aktivitet och hälsa finansieras med medel från Allmänna Arvsfonden. Samarbetspartners är Riksidrottsförbundet, Paraport Sverige och Gymnastik- och idrottshögskolan i Stockholm. Under projektets andra år har fokus legat på att producera material för olika målgrupper, det vill säga föräldrar, föreningslivet och blivande och utövande lärare. Arbetet med att producera filmer kopplat till materialen har påbörjats. Vi har träffat Skolidrottsförbundet för att undersöka hur materialen kan användas i deras utbildningar av unga ledare.

4.4 Barns rättigheter

SRF har deltagit vid tre möten med regeringens Barnrättsdelegation. Vi har lyft frågor kring barn med synnedsättning med eller utan flera funktionsnedsättningar i samband med olika presentationer av pågående arbeten. Det har handlat om barn i asylprocessen och vikten av att synnedsättning måste beaktas så att processen blir rättssäker.

I samband med en presentation av Regeringens handlingsplan till

skydd för barn mot människohandel, exploatering och sexuella övergrepp lyfte vi vikten av att regeringen i den planerade dialogen med trossamfund om attityder gentemot barn, även tar upp frågan om barn med funktionsnedsättning. Vidare poängterade vi att barn med funktionsnedsättning måste kunna ta del av de satsningar som görs för att involvera barn och unga i arbetet med att skydda barn mot våld.

SRF har deltagit på ett möte hos Barnombudsmannen kring ett uppdrag som innebär att en kunskapsportal om Barnkonventionen ska tas fram för att användas i skolans undervisning. Vi påpekade vikten av att det material som skapas på portalen måste vara tillgängligt och att det är en fördel om barn kan prova om materialet fungerar.

5. Ögonforskning och ögonvård

SRF samverkar inom Synfrämjandet med Svenska Ögonläkar-föreningen, Optikerförbundet och Föreningen för synrehabilitering. På förslag från Synfrämjandet beslutade förbundsstyrelsen att tilldela SRF:s Ögonvårdspris 2017 till synpedagog Gun Olsson, Kalmar syncentral och professor Sten Andréasson, Lund. Priset delades ut vid SRF:s kongress i Malmö.

SRF deltog i juni på forskningskonferensen Vision 2017 som hölls i Haag i Nederländerna.

Att stödja utveckling av och främja ögonforskning är viktigt, varför SRF under året bidragit ekonomiskt till Ögonfonden som delar ut stöd till ögonforskning.

Ett område vi bevakar är utvecklingen inom ögonvården där en stor utmaning är långa väntetider. SRF har även haft som mål att tillsammans med Eynet Sweden genomföra en undersökning om patienternas upplevelse av ögonvården. Undersökningen är dock uppskjuten på obestämd framtid.

6. Internationellt arbete

SRF samverkar och bedriver påverkansarbete på nordisk, europeisk och global nivå för att stärka rättigheter för personer med synnedsättning i Sverige liksom i övriga världen. Utgångspunkten för arbetet är FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, liksom FN:s nya globala hållbarhetsmål Agenda 2030. Vi har ett organiserat samarbete med andra synskadeorganisationer.

6.1 Internationell samverkan och påverkansarbete

6.1.1 Norden

På nordisk nivå sker samarbetet genom den nordiska samarbetskommittén, NSK, som består av representanter från synskadeorganisationer i de nordiska länderna. Inom ramen för det nordiska samarbetet finns även den nordiska kvinnokommittén, NKK, som fokuserar på kvinnooch jämställdhetsfrågor och den nordiska biståndskommittén, NBK, som arbetar med internationellt utvecklingssamarbete. Det finns även ett nordiskt ungdomsarbete genom den nordiska ungdomskommittén, NUK där Unga med Synnedsättning representerar Sverige.

Sverige har haft ordförandeskap och sekretariat i de respektive kommittéerna under året. Det nordiska samarbetet handlar i huvudsak om erfarenhets- och kunskapsutbyte kring situationen för synskadade i de enskilda länderna, men gemensamma ageranden kan också bli aktuella. Arbetet inom European Blind Union (EBU) och World Blind Union (WBU) står också på NSK:s dagordning.

Under året har två möten med NSK och NKK genomförts. Det första mötet ägde rum i Finland, närmare bestämt på hotell Rantapuisto, Helsingfors, den 21–22 mars. Norge ansvarade för ett seminarium om fundraising. Representanter från Estland, Lettland och Litauen var inbjudna att delta under en gemensam middag och en förmiddag för att utbyta erfarenheter om aktuella utmaningar i de nordiska och de baltiska länderna. Syftet var även att undersöka möjligheten till fördjupade kontakter. NUK hade ett parallellt möte. De två nordiska arbetsgrupperna, en kring arbetsmarknad och en kring utbildning, avrapporterade även sina arbeten. Det konstaterades att det inte gick att identifiera några större samnordiska problem när det gäller fri rörlighet inom Norden för de personer som vill studera eller arbeta. En fråga att titta vidare på är fri rörlighet i Norden för ledarhundar.

Det andra mötet ägde rum på danska synskadeorganisationens anläggning Fuglsangcentret, Fredericia, den 7–8 oktober. Då behandlades bland annat frågor om otillgängliga betygsgrundande prov i grund- och gymnasieskolan, samt otillgängliga digitala utbildningsplattformar.

NKK har under året planerat en nordisk kvinnokonferens som kommer att äga rum i Sverige år 2018.

SRF har deltagit i planeringen inför den utvidgade nordiska konferensen, som ägde rum på Fuglsangcentret i Danmark den 8–12 oktober. SRF:s delegation bestod av totalt elva deltagare varav fyra

ledsagare. Temat för konferensen var intresseorganisationernas roll och möjlighet i det moderna kommunikationssamhället med en ökad konkurrens om synlighet och acceptans. Flera av SRF:s deltagare höll i programpunkter under konferensen. Deltagarna var också aktiva under grupparbeten och diskussioner.

I NBK har vi utbytt erfarenheter av utvecklingsprojekt och diskuterat hur vi kan finna synergier mellan våra respektive projektsamarbeten som i vissa fall sker tillsammans med gemensamma lokala partners. Vi har kommit överens om att framöver öka fokus på att finna gemensamma finansieringsmöjligheter för större projekt.

I regi av Nordens Välfärdscenter (NVC) har vi deltagit i en utvärdering av det nordiska funktionshindersarbetet vid ett seminarium i Oslo i mars. SRF har deltagit på en konferens om universell utformning, anordnad av Nordiska rådet och NVC i Oslo i juni. I november deltog vi i ett arbetsmöte i Köpenhamn med rådet för samarbete kring funktionshinder i Norden som anordnades av NVC. Där lyfte vi frågor om otillgängliga lärplattformar och att barns och ungas delaktighet behöver beaktas.

I samband med NSK-mötet i Finland besökte den svenska delegationen Förbundet Finlands Svenska Synskadade (FSS) i deras lokaler i Arabiastranden i Helsingfors. Här fick vi en genomgång av förbundets verksamhet.

Den 26–28 april besökte en grupp från vårt rikskansli Ålands Synskadade, och de gjorde ett återbesök på SRF i augusti.

6.1.2 Europa

Ann Jönsson är ledamot i styrelsen för European Blind Union (EBU). Styrelsen har haft tre sammanträden under året: i Rom, Malmö och Larnaca. I samband med styrelsemötet i Sverige, som hölls på Quality Hotel View i Hyllie, Malmö, i juni så deltog fyra extra SRF-representanter vid en middag på lördagskvällen.

EBU-styrelsen har arbetat vidare enligt den plan som antogs på generalförsamlingen i London 2015. Ett arbete har startat med att förbättra EBU:s kommunikation, bland annat genom att förbättra hemsidan. SRF:s förbundsordförande deltog i egenskap av representant för NSK vid styrelsemötet i Larnaca för att redogöra för bakgrunden till en skrivelse från NSK gällande synpunkter på lokaliseringen för EBU-konkret.

När det gäller EBU:s påverkansarbete gentemot EU finns den så kallade EBU Liaison Commission (LC). Håkan Thomsson har varit

SRF:s representant (ordinarie ledamot) och Victoria Öjefors Quinn (ersättare). LC hade ett möte i Tallinn i september. Här avhandlades bland annat frågor kring Marrakeshavtalet, tysta fordon och eventuell tillgänglighetslagstiftning på EU-nivå.

I samarbete med EBU har vi agerat gentemot svenska EU-parlamentariker för att Marrakechfördraget skulle ratificeras utan undantag. EU-parlamentet, ministerrådet och kommissionen är nu överens, vilket är en stor framgång för den europeiska synskaderörelsen. Dessvärre kommer medlemsländerna att ha rätt att införa regler om ekonomisk kompensation till upphovsrättshavaren. Det tros kunna påverka möjligheterna till export av tillgängliga böcker till utvecklingsländer negativt.

SRF har ingått i styrgruppen för EBU:s punktskriftsprojekt, som leds av den danska synskadeorganisationen. Under året har projektet samlat in uppgifter om situationen kring punktskriftsläsande barn från Frankrike, Österrike, Italien och Estland. Inom ramen för projektet genomfördes en workshop under konferensen ICEVI 2017 i Brygge, Belgien. SRF deltog också vid projektets slutkonferens på Fuglsangcentret i Danmark. Vid konferensen närvarade företrädare för de nordiska länderna och Italien, Österrike och Estland. Arbetet med slutrapporten påbörjades under slutet av året.

SRF har lämnat synpunkter på slutrapporten gällande enkäten om artikel 7 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD), som vi varit med om att utforma. Rapporten kan bli ett bra verktyg i påverkansarbetet kring barns rättigheter. Vi har även medverkat som expert när det gäller framtagandet av en enkät kring artikel 26 i konventionen (CRPD), som handlar om habilitering och rehabilitering.

SRF har aktivt bidragit till att lyfta jämställdhetsfrågorna inom EBU, bland annat med genomförande och moderering av ett webinarium den 14 december, där verktyg och erfarenheter delades, om hur ett framgångsrikt arbete med jämställdhetsintegrering skulle kunna gå till. SRF har beviljats medel för ett jämställdhetsprojekt inom ramen för ett av EBU:s prioriterade områden 2018–2019. Bakgrunden är en motion om att arbeta för ökad jämställdhet inom EBU, som bifölls vid EBU:s generalförsamling 2015.

SRF har genomfört en studieresa till Ljubljana i Slovenien och Sarajevo i Bosnien-Hercegovina den 3–9 september. Delegationen bestod av åtta personer varav tre ledsagare.

I Ljubljana genomfördes ett besök på talboks- och punktskriftsbibli-

oteket samt ett möte med den slovenska synskadeorganisationen UB PSS.

I Sarajevo besökte vi synskadeföreningen i Sarajevodistriktet. SRF Stockholms och Gotlands län har ansvarat för ett projekt med föreningen via MyRight i ungefär 20 år. Tillsammans med föreningen genomförde vi studiebesök, bland annat till en specialskola för synskadade, en arbetsplats för personer med funktionsnedsättning samt till talboks- och punktskriftsbiblioteket.

Vi deltog även då synskadeföreningen träffade en minister på distriktsnivå samt i ett möte med tjänstemän med ansvar för funktionshinderfrågor på Bosniska federationens regeringskansli. Vid båda dessa möten framhöll vi vikten av ekonomiskt stöd från samhället till funktionshinderorganisationer samt att samhället måste satsa på att öka tillgängligheten för synskadade. Under hösten beslutade SRF att som en engångsinsats stötta Bosnien-Hercegovina med medlemsavgiften till EBU.

I november besöktes Sverige av en delegation från den allryska synskadeorganisationen VOS. Ett möte mellan VOS och SRF genomfördes under en middag på Regissörsvillan i Solna den 22 november, där representanter för vår förbundsstyrelse och rikskansliet deltog.

Annika Östling deltog som SRF-representant i en resa till Bryssel den 5–7 december, vilken samordnades av Funktionsrätt Sverige. Den 5 december hade den grupp som Annika ingick i, möten med EU-parlamentarikerna Malin Björk (V) och Anna Hedh (S). Den 6 december deltog Annika i det fjärde Europaparlamentet för personer med funktionsnedsättning, och den 7 december träffade hon samarbetsorganisationen European Disability Forum.

6.1.3 Globalt

Yetnebersh Nigussie var en av 2017 års pristagare till Right Livelihood-priset. Yetnebersh Nigussie är advokat och människorättsaktivist från Etiopien som arbetar för rättigheter för personer med funktionsnedsättningar, och hon förlorade själv sin syn vid fem års ålder. Under många år bedrev SRF ett partnerskapssamarbete med synskadeorganisationen i Etiopien och då var hon aktiv i detta utbyte. Med anledning av att Yetnebersh Nigussie mottog Right Livelihood-priset anordnade SRF och MyRight ett seminarium om kvinnor med funktionsnedsättning i ett globalt perspektiv. Yetnebersh Nigussie talade om den dubbla diskriminering som flickor och kvinnor med funktionsnedsättning möter i sin vardag.

I samband med en semesterresa till Toronto besökte vår förbundsordförande WBU:s kontor där. Han fick en redogörelse för kontorets arbetsuppgifter och diskuterade olika synskadefrågor.

6.2 Internationellt utvecklingsarbete

Projektverksamheten under året

SRF har under året bedrivit partnerskapsprojekt tillsammans med organisationer av och för personer med synnedbättning i Latinamerika, Afrika och Östeuropa. Arbetet samordnas genom MyRight, som är den svenska funktionshinderrörelsens plattform för internationellt utvecklingsarbete med 22 medlemsorganisationer.

Huvudsyftet med projektverksamheten är att stärka partnerorganisationernas kapacitet att bedriva påverkansarbete och hävda sina rättigheter gentemot samhället och beslutsfattare. 2017 har varit det avslutande året för en treårig projektfas och prioritet har givits till att skapa förutsättningar för nästkommande projekt. Under året har ansökningar för samtliga partnerskapsprojekt färdigställts för perioden 2018–2021 och utvärderingar och slutrapportering för perioden 2015–2017 har genomförts.

Under perioden 2015–2017 har projektsamarbeten genomförts i:

- Tanzania, med fokus på rätten till utbildning och bättre hälsostatus för barn med synnedbättning och albinism,
- Rwanda, om lokal organisationsutveckling och medlemsarbete (med stöd från SRF Kalmar län och SRF Blekinge),
- Nicaragua, om inkluderande utbildning och egenmakt genom försörjning samt stärkande av lokalföreningar,
- Bosnien, Sarajevokantonen, om organisationsutveckling, medlemsarbete och intern demokrati samt stärkande av andra kantoner (genomförs av SRF Stockholms och Gotlands län),
- Afrika, regionalt samarbetsprojekt genom African Union of the Blind (AFUB) om mänskliga rättigheter med fokus på Ghana och Namibia (med stöd av SRF Stockholms stad).

Besök hos partnerorganisationer

Under året genomfördes uppföljningsresor till samtliga projektpartners förutom till Rwanda och Nicaragua.

Två uppföljningsresor genomfördes till Bosnien-Hercegovina under året. Den första genomfördes av det globala teamet i samverkan med SRF Stockholms och Gotlands län. Resan fokuserade på påverkansarbete samt partnerorganisationens finansiella hållbarhet efter perioden

2018–2021 då intentionen är att SRF fasar ut projektet den kommande perioden. SRF Stockholms och Gotlands län medverkade under slutet av året vid en landkonferens arrangerad av Udruzenje slijepih Kanton Sarajevo (USGKS).

Resan till Tanzania under juni syftade till att introducera SRF Halland till projektsamarbetet då distriktet specifikt kommer att knytas tydligare till projektet. Under besöket medverkade SRF vid högtidlig-hållandet av den internationella dagen för upplysning om personer med albinism som SRF:s partnerorganisation, Tanzania Albinism Society (TAS) varit initiativtagare till. I Tanzaniaprojektet medverkar tre lokala organisationer, och under året har SRF givit mer vägledning och råd än tidigare kring rollfördelningen för att projektet framöver ska genomföras smidigare.

I Ghana och Namibia, som är fokusländer inom det Afrikaregionala projektet, genomfördes kapacitetsbedömningar i samordning med My-Right. Detta för att kontrollera hur kapaciteten hos organisationerna utvecklats och vad som kan bli bättre. Detta var första gången som SRF besökte Namibia. Namibia har kommit långt vad gäller rättighetsbaserad lagstiftning men funktionshinderrörelsen är mycket svag varför nästa projektfas också syftar till att SRF:s partner kan axla en större koordinerande roll.

Forum Syd

Som medlem i Forum Syd har SRF medverkat vid både årsmöte och medlemsmöten för att främja inkluderingen av funktionshinderperspektivet inom svenskt utvecklingssamarbete som sker genom dess medlemmar, över 150 civilsamhällsorganisationer. Globala teamets handläggare har deltagit i Forum Syds fortbildningar om rättighetsbaserade projekt.

Påverkan inom utvecklingssamarbetet

SRF har tagit flera steg framåt under året vad gäller påverkans- och upplysningsarbete riktat mot aktörer inom det svenska utvecklingssamarbetet, framförallt Utrikesdepartementet och Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida). Det globala teamet har exempelvis tagit initiativ till flera dialogmöten om hur de strategier som vägleder användningen av Sveriges biståndsbudget kan inkludera och lyfta personer med funktionsnedsättning och då specifikt med synnedsättning. SRF har också bjudits in att medverka vid aktörsmöten som Sida anordnat under året.

SRF inom MyRight

SRF har aktivt följt det omställningsarbete som pågår inom MyRight då Forum Syd ersätter MyRight som ramorganisation från årsskiftet. SRF har medverkat vid årsmötet och de tillfällen som arrangerats för projektaktiva medlemmar.

Kommunikation och alternativ finansiering

Under året har initiativ tagits till att stärka den interna och externa kommunikationen om SRF:s projektverksamhet. Exempelvis deltog en av våra kommunikatörer under resan till Tanzania för att skildra en del av det arbete som SRF medverkar till. Under slutet av året anordnades en nätverksträff för de SRF-medlemmar som är aktiva inom projekten med syfte att vara framåtblickande.

Arbetet med att söka ytterligare möjligheter för finansiering av projektsamarbeten har intensifierats. Sondering av möjligheter har gjorts inom svenskt utvecklingsarbete, och detta är ett arbete som fortskrider. Exempelvis färdigställdes en ansökan om att genomföra en förstudie till Myanmar för ett eventuellt framtida samarbete.

7. Att utveckla SRF

Att utveckla SRF är ett av de prioriterade områdena för organisationen. Vi strävar efter att vända trenden, att vi i många år fått ett minskat antal medlemmar. Detta lyckades under 2016. Men en liten nedgång kom tyvärr 2017, och nu gäller det att verka för att vi åter kan vända trenden. Vi måste utveckla arbetsformer som ännu bättre än idag tar tillvara och uppmuntrar individernas engagemang. Vi ska vara öppna för nya organisationsformer som stärker medlemsinflytandet och demokratin. Vi vill se en ökad mångfald i vår verksamhet och i våra olika beslutsorgan.

7.1 Medlems- och organisationsutveckling

SRF:s strategi för medlems- och organisationsutveckling har reviderats och antagits av kongressen. Arbetet med distriktens handlingsplaner för medlemsutveckling har inte kommit igång överallt. Det är ett pågående arbete att få fart på detta.

En enkätundersökning genomfördes 2016 för att kartlägga hur distriktet upplever samarbetet med syncentralerna. Vi kunde konstatera att samarbetet i de flesta fall upplevdes som relativt gott. En liknan-

de enkätundersökning gjordes till syncentralerna under 2017. Tyvärr svarade enbart nio syncentraler, men de svarande upplevde samarbetet med SRF som gott. Vi tror ändå att samarbetet behöver stärkas.

Sista helgen i januari genomfördes en kurs för kontaktpersoner på Almåsa. I stort sett alla distrikt och flera branschföreningar var närvarande. Deltagarna fick en introduktion av det framtagna kamratstöds materialet. Riksförbundet tar nu över verksamheten från SRF Stockholms och Gotlands län som drev kamratstödsprojektet, som var ett arvsfondsprojekt, under de föregående tre åren. Material och upplägg för att arbeta med medlems- och organisationsutveckling presenterades också under kursen.

Vi har genomfört kurser för styrelser och valberedningar i såväl distrikt som branschföreningar. Under hösten har vi också utbildat kamratstödjare i flera distrikt.

En funktionärsutbildning med tema ekonomi genomfördes den 2–3 februari med start i SRF-huset i Enskede och med fortsättning på Almåsa. På programmet stod bland annat pass om bokföring, etik och kapitalförvaltning samt presentation av SRF-medarbetare på ekonomiafdelningen och löneservicen. Revisionsfirman Grant Thornton beskrev revisionsuppdraget och vilka lagar och regler som finns för ideella föreningar. Ett annat intressant pass handlade om stiftelselagen. Här medverkade Henning Isoz som själv var aktiv i att skriva denna lag. Även Synskadades Stiftelse presenterades kortfattat. En sak som lyftes fram på kursen var behovet av enhetliga årsredovisningar från distrikt och föreningar. En mall för detta kommer att arbetas fram av riksförbundet.

Den 29 september–1 oktober genomfördes en kurs för synskadade egenföretagare på Almåsa. Inbjudna var både personer som redan idag driver företag och personer som var nyfikna på hur det är att driva företag. Kursen rönt ett mycket stort intresse och alla som ville vara med kunde tyvärr inte erbjudas plats. En ny kurs äger rum på Almåsa i början av 2018.

Nyföretagarcentrum informerade om vilken service de kan erbjuda och vad som bra att tänka på, när en startar ett företag. Revisionsfirman Grant Thornton beskrev vilka lagar och regler som finns för den som har ett företag. Deltagarna fick också information om vilka stöd man kan få som synskadad egenföretagare och vilka möjligheter man har att söka fondmedel. Tid fanns också för erfarenhetsutbyte, vilket var mycket uppskattat.

Vi stödjer kontinuerligt distrikten och branschföreningarna på olika

sätt, genom rådgivning, utbildningsinsatser, besök hos styrelser med mera.

SRF och pensionärsorganisationerna har många gemensamma intressen. En tillgänglig gatumiljö med god snöröjning och halkbekämpning, färdtjänst, kontanthantering och personlig service istället för digitala ”gör det själv-lösningar” är exempel på sådana områden. Vi kan också ha nytta av varandra i medlemsrekryteringen. Den 7 februari hade vi ett möte med Pensionärernas Riksorganisation, PRO, i deras lokaler på Adolf Fredriks Kyrkogata i Stockholm. Vi träffade deras ordförande Christina Tallberg och förbundssekreterare Johanna Hållén. Det var ett bra möte, och vi kom överens om att båda organisationerna har mycket att vinna på ett närmare samarbete. Detta ska i första hand ske på lokal nivå. Vi är inte konkurrenter om medlemmar, utan tvärtom kan våra organisationer tillsammans ge medlemmarna mervärden, och det går utmärkt att vara med i båda föreningarna.

7.2 Jämställdhet och likabehandling

Jämställdhet- och likabehandlingskommittén, som tillsatts av förbundsstyrelsen, hade som ett av sina mål att sprida kunskap om jämställdhet och likabehandling inom organisationen. Den strategi för jämställdhet och likabehandling, som kommittén arbetat med, antogs av kongressen 2017.

Vi har genomfört en enkätundersökning i distrikt och branschföreningar om hur jämställdhetsarbetet ser ut. En liknande undersökning gjordes 2012. På grund av att vi önskat få möjligheten att jämföra resultatet med undersökningen 2012 ingick enbart jämställdhetsperspektivet i undersökningen. Kvantitativt är fler kvinnor engagerade i styrelsearbetet på distriktsnivå än 2012. Det är dock knappt en handfull distrikt som arbetar aktivt med frågor kring jämställdhet och likabehandling. Många upplever dock att frågan är viktig. Förhoppningsvis kan strategin för jämställdhet och likabehandling ge mer struktur för hur vi ska arbeta med de här frågorna.

Vi har ansökt och fått beviljat ett projekt kring jämställdhetsarbete inom EBU. SRF har ledningsansvar för projektet som kommer att genomföras under de kommande åren. Den österrikiska synskadeorganisationen är också part i projektet. Innehållet innefattar bland annat en kartläggning av hur jämställdhetsarbetet ser ut i EBU:s medlemsländer och särskilda kurser för kvinnor. En stor konferens för EBU:s medlemsländer ska hållas i Sverige år 2019.

7.3 Projekt att anställa synskadade ombudsmän

Med medel från synskadades Stiftelse har ett projekt för att anställa och utbilda synskadade distriktsombudsmän/-verksamhetsutvecklare genomförts 2016–2017. Projektet har nu avslutats och en utvärdering är genomförd.

Samtal och dialog med samtliga ombudsmän i olika frågor har förts under året. Nio telefonmöten har genomförts med samtliga ombudsmän. På dessa telefonmöten har det bjudits in ”gäster” för att uppdatera och fylla på ombudsmännens kunskaper.

De områden som vi har tagit upp har varit: IT/konsumentfrågor (uppläst, TV-textremsa), tillgänglighet till den fysiska miljön och resefrågor, kongressen, idividstöd, juridiska frågor, punktskrift, kamratstöd, information om synskadade med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar samt riksförbundets projektstöd.

Grundutbildning, del 2, har genomförts den 28–29 mars. På programmet stod SRF:s stadgar, SRF:s internationella arbete, lagar och regler som styr landsting och kommuner samt intressepolitiskt påverkansarbete.

Grundutbildning, del 3, har genomförts den 22–24 maj på Almåsa. Här fick deltagarna information från Unga med Synnedsättning (US). Levnadsvillkor, arbetsmarknad och statistik, storytelling, skola och utbildning, det goda samtalet (att vara medmänniska) stod också på programmet. Deltagarna fick också lära sig att göra en så kallad SWOT-analys (styrkor, svagheter, möjligheter och hot).

Grundutbildning, del 4, har genomförts den 11–12 september. Innehåll där var rollen som anställd och samspelet med förtroendevalda, retorik och kroppsspråk, sociala medier (att skriva och hantera olika medier) samt personalfrågor.

Ytterligare en utbildningsinsats genomfördes under kongressen den 26–29 oktober. Inför kongressen genomfördes två telefonmöten med samtliga nyanställda ombudsmän. Innan kongressen fick ombudsmännen arbetsuppgifter som de skulle genomföra under kongressen. Arbetsuppgifternas karaktär var att analysera möteteknik, beslut som togs, jämställdhet med mera. Vi hade två samlingar per dag för att diskutera och analysera.

7.4 Internt ekonomiskt stöd

Riksförbundet bidrar årligen med ekonomiskt stöd för att stärka SRF-organisationen. 2016 inrättades ett stöd för anställning av om-

budsmän/verksamhetsutvecklare i distrikten som en del av det administrativa stödet.

Det finns fyra stödformer: Administrativt stöd (grundläggande samt rörligt behovsprövat), stöd till organisationsutveckling, projektstöd och stöd till närstående föreningar.

Tjugo distrikt och tolv branschföreningar beviljades bidrag med totalt 1 450 tkr i grundläggande administrativt stöd. Vid utgången av 2016 har 13 distrikt och en region fått behovsprövat rörligt administrativt stöd för att anställa en egen ombudsman/verksamhetsutvecklare.

Distrikt och branschföreningar beviljades totalt 564 tkr i stöd till organisationsutveckling, varav 30 tkr utgjordes av bidrag till ekonomiskt svaga lokalföreningar, ett stöd som söks av respektive distrikt.

Projektstöd kan sökas för arbete med de av kongressen prioriterade områdena. Under 2016 ansöktes det om bidrag till 54 projekt, varav 42 beviljades stöd med totalt 608 tkr. Dessa projekt skulle genomföras under 2017.

Två närstående föreningar erhöll bidrag med sammanlagt 65 tkr. Det var SRF Seniorerna och Sveriges Ledarhundsförare (SLHF).

8 Individstöd

8.1 Juridiskt stöd

SRF har en jurist anställd som främst ger stöd till medlemmar i juridiska frågor som har anknytning till funktionsnedsättningen. SRF vill med denna verksamhet uppnå att synskadade kan hävda sin rätt att leva ett aktivt och självständigt liv.

Antalet nya ärenden har ökat marginellt till 65 (63). 40 ärenden har gällt kvinnor och 25 män. En stor del av ärendena avser fortfarande ledsagning enligt LSS och socialtjänstlagen. Trenden är fortfarande densamma, att personer har blivit av med sina LSS-insatser, och att många har fått radikalt minskat antal timmar ledsagning. Denna utveckling har pågått under flera år och leder till begränsningar i synskadade personers individuella frihet. Dock har antalet ärenden enligt LSS minskat något, förmodligen till stor del beroende på att de flesta redan blivit av med sina LSS-insatser.

Utvecklingen är också fortfarande densamma att olika ärenden gällande socialförsäkringssystemet ökar. Endast något enstaka ärende under året har gällt diskriminering grundad på bristande tillgänglighet, vilket är något anmärkningsvärt, eftersom den lagstiftningen fortfarande är ganska ny.

foto: Joachim Kählman

På Tvetagården ordnades sommarläger för barn och ungdomar mellan sju och 16 år.

foto: Åsa Nilsson

Arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S) fick SRF:s nya folder Med synnedsättning i arbetslivet i handen under en arbetsmarknadskonferens i Helsingborg i oktober. Kaj Nordquist, från SRF, lämnade över foldern som innehåller intervjuer med tio personer som har olika grad av synskada, och som hittat sin plats i arbetslivet.

På den Internationella ledarhundsdagen den 26 april samlades ett tiotal ledarhundsekipage från Stockholmsregionen på Mynttorget. I fokus var kösituationen för de cirka sjuttio personer som väntade på en ny ledarhund.

foto: Thomas Fredriksson

Blöt lunchpaus längs Drottningleden. Sommarfjällskolan är ett bra tillfälle för personer med synnedsättning att ta sig ut på vandringar i fjällen. Den anordnas av Friluftsförbundet Region Norr och SRF Fritid.

foto: Therese Selén

Den 13 juni är det internationella albinismdagen. I Tanzania deltog SRF i ett manifestationståg för personer med albinism. SRF har där projektsamarbete bland annat med organisationen Tanzania Albinism Society.

foto: Therese Selén

Under kongressen i Malmö avtackades den tidigare kanslichefen på Synskadades Riksförbund Eva Björk av sin efterträdare Ulrika Norelius Centervik. Kort efter sin pension avled Eva Björk.

Antalet ärenden gällande färdtjänst var ovanligt lågt under början av året, för att sedan öka till ungefär det normala.

8.2 Verksamhet för synskadade med invandrabakgrund

Invandrare med synnedsättning ska få en god kontakt med SRF och integreras och inkluderas i vår verksamhet. SRF vill vara en del i att stötta och uppmuntra invandrare i processen att bli en del av det svenska samhället. Vi vill ge dem information och verktyg som underlättar och gör att de kan påverka sin livssituation. Våra fem invandrarbranschföreningar och deras kontaktpersoner har arbetat med att hitta nyanlända genom sociala medier och olika sociala aktiviteter.

SRF:s broschyr som riktar sig till invandrare och nyanlända, och som har översatts till sex olika språk, har distribuerats till myndigheter och hjälporganisationer som möter nyanlända, bland annat SKL, Migrationsverket, arbetsförmedlingen, Work for you, syncentraler, vårdcentraler, Röda korset och SRF:s distrikt. Den har även skickats till en del asylboenden.

SRF:s invandrarkommitté har haft två sammanträden med övernattning och dessutom hållit kontakt via telefon och mail.

Bokföringsstöd har skett löpande till branschföreningarna.

I september genomförde SRF en nätverkskurs för nio synskadade kvinnor med invandrabakgrund. Kursen innehöll social gemenskap, matprovning, erfarenhetsutbyte, diskussioner om bland annat kulturkrockar, jämställdhet och kvinnors rättigheter. Vi delade även information om SRF och olika hjälpmedel med mera.

8.3 Verksamhet för barnmedlemmar och deras föräldrar

SRF vill med denna verksamhet ge synskadade barn och föräldrar möjlighet till social gemenskap med likasinnade samt ge möjligheter att påverka sin egen situation.

8.3.1 Lägrverksamhet

Det sociala samspelet är fundamentalt för barns utveckling. För synskadade barn är behovet att träffa andra barn med samma förutsättningar och lika villkor oerhört väsentligt för att stärka identiteten och självkänslan. Lägrverksamhet och aktiviteter för synskadade barn ger dem möjlighet att mötas och samtidigt få den hjälp och det stöd de behöver.

SRF genomförde det årliga sommarlägret på Tvetagården i Södertälje

den 25 juni–1 juli. Det var 34 barn och unga mellan sju och 16 år som deltog på lägret samt 15 ledare, varav fyra med synnedsättning, en ansvarig för köket och en lägeransvarig.

Den 29 september–1 oktober anordnade SRF en kulturhelg för barn och ungdomar med synnedsättning. Det var tio ungdomar i åldern 7–16 år som deltog samt en ansvarig och fem ledare varav två med synnedsättning.

Fem tjejer med synnedsättning på 13–14 år träffades i strandhuset på Almåsa helgen den 17–19 november för en tjejhelg. Det badades badtunna, lagades tacos, lästes tjejtidningar och spelades spel. En ansvarig och tre ledare varav en med synnedsättning fanns med under helgen.

8.3.2 Idrottshelger

Årets vinteridrottshelg genomfördes den 2–5 februari. 13 deltagare med medföljande ledsagare deltog.

Idrottshelgen på Munktellarenan i Eskilstuna genomfördes 20–22 oktober i samarbete med SPSM och Parasportförbundet Sörmland. I år slogs nytt deltagarrekorde med 79 deltagare med en ledsagare vardera. Deltagarna var i åldern 8–18 år.

8.3.3 SRF:s barnråd

Barnrådet har bestått av sex barn och unga i åldrarna 11–17 år.

Två träffar har genomförts med barnrådet. Under första träffen diskuterades SRF:s idrottsprojekt och vad ungdomarna vill att SRF ska arbeta med och vad de vill läsa i våra tidningar. Under andra träffen fick rådet prova på parkour i den nya parkourklubben Street Mentality i Sundbyberg.

8.3.4 Kontaktnät

Tanken med kontaktnätet är att den äldre kontaktpersonen, faddern, kan fungera som en förebild för den yngre. Kontakten kan hjälpa till att stärka den yngres självkänsla och identitet. Kontaktnätet består av sex unga vuxna faddrar med synnedsättning som har löpande mejl- och telefonkontakt med SRF för uppdatering av fadderskapet. 2017 har kontaktnätet tre fadderbarn.

8.3.5 Barnens SRF

En av våra medlemmar har skrivit en julkalendersaga till Barnens SRF på hemsidan. Hemsidan har kontinuerligt uppdaterats med relevant information om årets aktiviteter och läger.

8.3.6 Föräldraverksamhet

Föräldrarådet har avvecklats, och utbyte sker numera i andra kanaler. Vi har en fortlöpande kommunikation där vi kan ta tillvara föräldrarnas kunskaper och erfarenheter mer konkret vid specifika tillfällen.

Föräldrarnas Facebookgrupp har nu 184 medlemmar, gruppen är ett bra kommunikationsverktyg för både SRF och föräldrarna.

Den 31 mars–2 april anordnades en kurs för anhöriga till barn med synnedsättning. Det var 15 deltagare och helgen genomfördes på Almåsa med erfarenhetsutbyte, besök på ”Svartkrogen”, skolfrågor och föreläsningar med mera.

Familjeveckan genomfördes på Almåsa konferens den 10–14 juli för familjer där någon person är synskadad. Sammanlagt åtta familjer deltog, varav 13 vuxna och 18 barn.

Ett särtryck med delar ur Perspektivs barn- och föräldraartiklar under 2017 har skickats tillsammans med information om årets barn- och föräldraverksamhet till våra barnmedlemmars familjer.

8.4 SRF Fritid, medlemmarnas egen resebyrå

SRF vill med denna verksamhet bidra till en mer aktiv fritid och möjligheter till rekreation för synskadade. SRF Fritid arrangerar semesterresor inom och utom landet för synskadade. Deltagarna betalar sina egna kostnader och SRF Fritid tillhandahåller ledsagare och tillgänglig information. För många ensamstående synskadade, eller par där båda är synskadade, är SRF Fritid en viktig möjlighet att åka på semester utan extra kostnad.

Under 2017 har vi genomfört resor med totalt cirka 180 deltagare:

- 6 sol- och badresor: Gran Canaria, Andalusien, Albanien, Kroatien, Fuengirola och Dubai,
- 4 storstadsresor: Barcelona, Wien, Helsingfors, Prag,
- 2 bussresor i Europa: Polen runt och julmarknad i Bremen,
- 3 flyg/buss till Europa: Island, Toscana, Provence,
- 2 litteraturresor: båtsalong samt Crime time i Visby,
- 1 Östersjökrusning,
- 2 Sverigeresor i minibuss: Hjälmaren runt och Västkusten,
- 1 familjeresa till Legoland i Danmark.

Vi sponsrade också en skidvecka och en fjällvandring.

Förutom det löpande arbetet med bokningar, brevutskick, telefonsamtal, ombokningar, ledsagarkontakter med mera, har 2 nya kataloger

skrivits, tryckts, lästs in och distribuerats under april/maj och under oktober/november. Katalogerna finns också på SRF:s hemsida där de uppdateras kontinuerligt.

Under hösten har vi bjudit in de ledsagare som brukar följa med på våra resor, att delta under en seminariedag med tema ”bemötande och syntolkning”. Detta skedde vid tre tillfällen, i Stockholm, Göteborg och Malmö, och var mycket uppskattat.

SRF Fritid har ett brukarråd för att inhämta synpunkter och idéer. Två telefonmöten med brukarrådet har hållits under året. Efter kongressen har ett nytt brukarråd utsetts.

8.5 Rekreativ verksamheten på Almåsa

SRF tillhandahåller rekreativ vistelse i tillrättalagd miljö för enskilda synskadade på Almåsa kursgård i Västerhaninge utanför Stockholm under sommaren samt vid påsk, jul och nyår. Fritidsledare ordnar aktiviteter för den som så önskar, och av trygghetsskäl finns nattvård på plats.

Syftet med rekreativ verksamheten är att ge möjlighet till avkoppling och rekreation i en miljö anpassad till personer med funktionsnedsättningar, att skapa social gemenskap och ge möjligheter till erfarenhetsutbyte synskadade personer emellan. Det är inte ovanligt att personer får vänner för livet under rekreativ vistelsen på Almåsa. Rekreativ verksamheten finansieras, förutom av gästerna själva, med medel från Socialstyrelsen och flera fonder och stiftelser.

Under året nyttjade SRF 1992 (1956) gästnätter för rekreation på Almåsa. Gästnätterna fördelade sig på 106 (138) under påsken, 1506 (1503) på sommaren och 380 (315) gästnätter under jul och nyår.

8.6 Bidrag till enskilda behövande

SRF vill med denna verksamhet underlätta vardagen för synskadade individer med svag ekonomi.

Under år 2017 har 450 (414) personer sökt bidrag för olika ändamål från SRF. Av dessa beviljades 315 (299) personer bidrag på sammanlagt drygt 1,2 miljoner kronor. Bland de sökande var 265 kvinnor och 185 män. 27 av dessa ansökningar gällde barn under 18 år. Drygt 30 procent av alla ansökningar kom från personer som inte tidigare sökt hos oss.

Sedan statistik finns tillgänglig (år 2008) har antalet bidragsansökningar ökat konstant för varje år. År 2008 var det 247 ansökningar att behandla, att jämföra med årets 450 ansökningar.

Vanliga ändamål man söker bidrag för är mobiltelefon, surfplatta eller dator som går att anpassa, tandvård, resor och rekreation. Antalet ansökningar om bidrag för rekreation på Almåsa var 56 under året, och 40 (47) av dessa blev beviljade.

Bidragsgruppen har haft möten elva gånger under året. Alla som har ansökt om bidrag får besked om beslut via brev.

8.7 Utbildningsstipendier

Inför hösten varje år delar SRF ut utbildningsstipendier ur fonder som är specialdestinerade för detta ändamål. 16 personer skickade in ansökningar om stipendier från de fyra olika utbildningsfonderna. Det fanns totalt 47 600 kronor att dela ut. Fem personer (tre män och två kvinnor) fick stipendier på mellan 8 600–10 000 kronor vardera.

8.8 Resestipendier

Två gånger om året beslutar förbundsstyrelsens arbetsutskott om resestipendier för utbyte med synskadade i andra länder ur Lars Norrmans fond. Stipendier beviljas såväl individer som grupper.

År 2017 beviljades totalt 487 tkr (534 tkr). Bidragen fördelades på 1 (7) kvinna, 4 (5) män samt 6 (6) grupper.

8.9 Synskadade med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar

En kurs genomfördes på Almåsa för medlemmar med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar den 5–7 maj. Nio personer deltog.

Kursen omfattade kommunikation, skapande verkstad, yoga och erfarenhetsutbyte. Skapande verkstad skedde i samarbete med SKKF. Kursen avslutades med ett panelsamtal där representanter från SRF, FUB och Attention deltog.

Kongressen 2017 beslutade att förbundsstyrelsen under kongressperioden ska föra diskussioner om den ökande gruppen av personer med synnedsättning och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och hur SRF ska arbeta i framtiden med denna medlemsgrupp. Enligt SRF:s jämställdhets- och likabehandlingsstrategi ska alla medlemmar ha möjlighet att bidra till individuell och gemensam utveckling utifrån sin egen personliga förmåga.

9. Uppdragsverksamhet

9.1 Utbildning i punktskrift för vuxna med synedsättning

SRF vill med denna verksamhet öka synskadades möjligheter att aktivt delta i samhället genom att lära sig eller öva upp sin förmåga att läsa punktskrift, och på så sätt få ett mera självständigt liv.

SRF får ett bidrag från Socialstyrelsen för att bedriva undervisning i punktskrift till personer som fyllt 18 år och som har en grav synned-sättning. Detta sker i samverkan med folkhögskolor.

Under året har fem kurser på vardera fyra dagar arrangerats i sam-verkan med Wiks folkhögskola utanför Uppsala. 17 (11) personer från olika delar av landet har fått undervisning och möjlighet till intensiv träning vid dessa kurstillfällen. Tre av dessa deltagare var dövblinda. Det har upplevts positivt av deltagarna att på detta sätt ta del av under-visning på sin egen nivå. Därför är det nödvändigt att lästräningsma-terial och metoder för undervisning så långt som möjligt anpassas till varje individ. Likaså är det viktigt med kontakter och stöd från kursle-daren mellan kurstillfällena. Ett bra samarbete med syncentralerna har också bidragit till att några deltagare kunnat komplettera utbildningen på hemmaplan mellan kurserna.

Kursdeltagarna har fått goda kunskaper om hur man kan underlätta sin vardag genom att kunna punktskrift, och flera har också skaffat sig en grund för att bli goda punktskriftsläsare. SRF har ett gott samarbete med Myndigheten för tillgängliga medier (MTM) vad gäller material för undervisningen.

Under året har SRF reviderat nybörjarmaterialet ”Lär dig punkt-skrift” och ”Träna punktskrift” samt ”Träffpunkt”, som är ett material som vänder sig till personer med dövblindhet. Detta har skett i sam-arbete med synrehabiliteringen och dövblindteamet i Stockholm samt MTM.

Under året har riksförbundet stöttat distrikt- och lokalföreningar i olika former i syfte att stimulera och öka intresset för punktskriften, bland annat genom ekonomiskt stöd till kurser på hemmaplan.

En positiv trend under året har varit att studiecirkelverksamheten i organisationen ökat på punktskriftsfronten. Likaså har efterfrågan på utbildningsmaterial ökat från syncentraler och synkurser vid folkhög-skolor. Under året har vi levererat 93 ”Lär dig punktskrift”, 80 ”Träna punktskrift”, 90 demonstrationspunktskriftsceller samt ett antal lästrä-ningshäften.

För att öka intresset för punktskriften redan i tidig ålder planerade vi

in ett pass om punktskrift i vid konferensen för anhöriga under våren. Denna ”snabbutbildning” på punktskrift var mycket uppskattad.

Under året genomfördes den elfte omgången av den internationella uppsatstävling som European Blind Union anordnar. Syftet med tävlingen är att visa hur viktig och fantastisk punktskriften är för människor runt om i Europa. Varje land får delta med fem bidrag. SRF fick in 7 uppsatser, så en jury bestående av tre personer utsåg de fem bästa. Av 55 inkomna bidrag kammade Sveriges William Lyons hem ett av fyra priser i kategorin Fine works prize.

På rikskansliet får alla nyanställda en kortkurs på punktskrift. Det är viktigt för SRF:s seende personal att få en chans att förstå värdet av att ha ett skrift- och lässpråk för människor med en synnedläggelse. Alla i personalen ska hjälpligt kunna läsa en kortare text. Under året har 7 anställda fått utbildning.

Utöver kursverksamheten har SRF fortsatt att ge råd och stimulera intresset på punktskriftsområdet vad gäller tillgänglighet till information inom konsumentområdet. Med detta kan avses punktskriftsmärkning av förpackningar, skyltar, anslagstavlor och mycket annat ute i den offentliga miljön.

SRF medverkar aktivt i den statliga punktskriftsnämnden och dess arbetsgrupper. Detta ger möjlighet till påverkan inom forskning, pedagogik och utarbetande av nya skrivregler inom punktskriftsområdet.

På den internationella punktskriftsdagen besökte Sveriges radio P4 kansliet och gjorde ett uppskattat inslag om hur viktigt det är att alla gravt synskadade och blinda ska kunna kommunicera med ett eget skriftspråk. Att få lära sig punktskrift är tyvärr ingen rättighet i svensk lag. Dagen firades också i olika former i våra sociala medier.

9.2 Ledarhundsverksamheten

Ledarhundsverksamheten är en uppdragsverksamhet där SRF också har viss myndighetsutövning.

SRF vill med denna verksamhet ge synskadade personer möjlighet att leva ett självständigt liv. SRF:s mål är att tillhandahålla ledarhundar av god kvalitet till synskadade. Verksamheten omfattar inköp och tilldelning av ledarhundar, utbildning samt stöd och service, support och veterinärvård. Ledarhundarna ägs av SRF och lämnas till brukarna med dispositionsrätt.

I ledarhundslagen (Lag 2005:340) överlämnas frågor om tilldelning och återtagande av dispositionsrätt till ledarhund samt tilldelning

och återtagande av ledarhund till SRF. SRF erhåller ett statsbidrag för anskaffning och placering av ledarhundar för synskadade och därmed sammanhängande åtgärder.

9.2.1 Antal ledarhundar

Under året har vi köpt in 36 ledarhundar som planerat (samma antal som föregående år). Nio hundar omplacerades under året. En hund återlämnades till leverantör som garantiärende. Tre hundar klarade inte slutproven och fick göra omprov. Vid kontrollen av hälsoutlåtanden underkändes två hundar.

Elva av totalt 43 tilldelningar (exklusive garantiärendet) avser hundar som gått till förstagångsförare (varav en levereras i januari 2018). Vid årets slut fanns totalt 260 aktiva ledarhundsekipage.

46 hundar togs ur tjänst, varav 23 gick vidare på gåvobrev och 22 avlivades. En av de pensionerade hundarna är nu träningshund i tjänst.

9.2.2 Ansökningar

26 ansökningar från personer som saknar dispositionsrätt kom in under året. Därtill har ett antal ”gamla” ledarhundsförare ställt sig på väntelista för ny ledarhund, då den tidigare ledarhunden tagits ur tjänst under året. 20 nya dispositionsrätter beviljades under året. En ansökan som kom in under 2017 fick avslag.

Sju dispositionsrätter har återtagits under 2017. Ett ärende överklagades och avgjordes i förvaltningsdomstolen, som fastställde ledarhundsverksamhetens beslut om återtagande av dispositionsrätten. Ingen hund har återtagits utan ledarhundsförarens samtycke.

9.2.3 Anmälningar

Ett tiotal anmälningar gällande vanvård, såsom övervikt, våld mot ledarhund samt gällande synstatus kom in och/eller var under utredning 2017.

9.2.4 Väntelista

Vid slutet av året stod 57 personer på väntelistan för att tilldelas en ledarhund, varav ett mindre antal hade särskilda önskemål gällande hundras. 39 av dessa var ”gamla” förare, övriga förstagångsförare. Därtill väntade 16 personer på beslut om dispositionsrätt vid årets slut.

9.2.5 Genomförda kurser

Två informationskurser har genomförts, en i januari med sex deltagare och en i oktober med sex deltagare. Dessa kurser vänder sig till synskadade som är intresserade av att eventuellt ansöka om ledarhund.

Den första kursen ges vid leveransen av ledarhunden till föraren. Sex till nio månader efter leveransen ges grundkurs 2. Det har hållits fyra grundkurs 2 som internat under 2017.

9.2.6 Uppdaterad överenskommelse

Den 25 januari 2017 undertecknades en uppdaterad överenskommelse mellan SRF och Astma- och Allergiförbundet rörande ledarhundsekipage och allergiker. Överenskommelsen innehåller i sak inget nytt. Den säger att: ”Målet för vårt intressepolitiska arbete är att skapa ett samhälle för alla, det vill säga ett samhälle där både personer med allergi och personer med synskada kan leva ett rikt liv tillsammans med andra och varandra.”

Överenskommelsen säger också att våra båda förbund intressepolitiskt ska hålla ihop och stötta varandras argument. Vi ska hävda att personer med allergi och personer med synskada har samma rätt till delaktighet. Den ansvariga för en verksamhet ska finna lösningar som fungerar för båda parter.

9.2.7 Övriga aktiviteter

SRF uppvaktade riksdagens socialutskott tisdagen den 25 april. Syftet var att påvisa behovet av ett höjt ledarhundsanslag. Situationen börjar bli mycket allvarlig, med långa väntetider för dem som erhållit dispositionsrätt till ledarhund. Den 19 maj uppvaktade SRF sedan ansvarig minister, Åsa Regnér (S) i samma fråga. Vi redogjorde för situationen och överlämnade några dokument som visade ledarhundsverksamhetens utveckling.

Varje år anordnas ett antal prova-på-dagar, då synskadade och anhöriga är välkomna för att få information och prova på att gå med ledarhund. Vi har haft fem Prova på-dagar på följande orter: Glimåkra, Örebro, Eskilstuna, Västerås och Fristad. Dessa aktiviteter har samlat ett 30-tal synskadade deltagare samt anhöriga, synpedagoger och konsulenter. Vi har också medverkat på kurs för dövblinda förare på Mullsjö folkhögskola.

Under året har ledarhundsverksamhetens konsulenter deltagit vid ett antal ledarhundsträffar som anordnats lokalt, runtom i landet. Även visning av ledarhund för allmänheten har förekommit.

Brukarrådet, med representanter från Sveriges Ledarhundsförare (SLHF) och SRF, hölls vid två tillfällen under året. Förbundsstyrelsen har beslutat om en delvis ny sammansättning av brukarrådet, där även representanter nominerade av distrikten nu ingår. Det nya brukarrådet inledde sitt arbete med en resa till European Guide Dog Federations konferens och 10-årsjubileum som ägde rum på Malta den 30 november–1 december.

9.2.8 Nyheter i budgetpropositionen

Av regeringens budgetproposition som lades fram i september framgick att ledarhundsanslaget ökas med 2 Mkr från och med 2018. Detta är mycket välkommet och betydelsefullt för att kunna få fram fler ledarhundar. SRF har länge verkat för ett ökat ledarhundsanslag.

En mera förvånande nyhet var att regeringen avser att samla ansvaret för ledarhundsverksamheten till Myndigheten för Delaktighet (MFD), som i dagsläget endast har ansvar att hjälpa till med den offentliga upphandlingen av ledarhundsinköpen. SRF hade överläggningar med socialdepartementet i början av året, och efter det trodde vi att tankarna om att flytta verksamheten var skrinlagda. Vi blev därför både förvånade och oroliga när vi läste regeringens förslag. Det är inte troligt att MFD kan bedriva verksamheten på samma brukarnära och insiktsfulla och kompetenta sätt som SRF.

Vid nya kontakter med socialdepartementet i oktober fick vi beskedet att en konsekvensanalys av flytt av verksamheten skulle göras av MFD i samråd med SRF. Ett arbete med att sammanställa relevant information om verksamheten och planera för samrådsmöten med representanter från MFD inleddes den 12 december. SRF:s inställning är att ledarhundsverksamheten ska bedrivas på det sätt som är bäst för brukarna.

9.3 Tillgängliga studiematerial inom folkbildningen

SRF vill med denna verksamhet uppnå att synskadade personer kan delta i studiecirklar och gå på folkhögskola på likvärdiga villkor som seende, och på så sätt få ett socialt berikat och självständigt liv.

SRF erhåller statsbidrag via Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) för teknisk anpassning av studiematerial gällande synskadade och dövblinda som deltar inom folkbildningen, som omfattar statsbidragsfinansierade studiecirklar samt långa och korta kurser vid folkhögskolor.

All teknisk anpassning görs i enlighet med Upphovsrättslagens undantagsparagraf, §17. Inga avgifter tas ut av beställaren eller brukaren.

Alla material som vi lämnar till brukaren är ett envägslån och får behållas så länge brukaren har behov av materialet.

Beställningar har under året kommit från fem folkhögskolor samt från tre studieförbunds regionala och lokala avdelningar. Årets nyproducerade studiematerial uppgår till 96 (95). Antalet beställda bokexemplar var i år 2 385 (2 651). Årets procentuella fördelning av beställda böcker är 86 (99) procent till studieförbunden och 14 (1) procent till folkhögskolorna.

SRF har under 2017 fortsatt att producera digitala musiknoter samt för första gången syntolkad film. Vi har också under året infört ordinarie produktion av e-textformatet E-PUB men än så länge dominerar formatet Textview. Allt fler bokförlag ger ut ljudböcker och tillgängliga e-text-böcker vilket medfört att vi i några fall under året kunnat hänvisa brukaren till den kommersiella utgåvan. Detta förutsätter dock att exempelvis bildbeskrivningar ingår, vilket oftast inte är fallet ännu. Vi har vid ett antal tillfällen även kunnat hänvisa till SPSM:s produktion samt i ett antal fall gjort omredigeringar av Myndigheten för Tillgängliga Mediers (MTM:s) produktion.

2017 har antalet nedladdningar via internet ökat. Främst gäller detta talböcker men även e-text.

Anslaget för år 2017 har inte förbrukats fullt ut. Detta beror främst på ett effektiv och billigt produktion men även att flera av de beställda materialen redan har funnits som tekniskt anpassat material hos MTM, främst talböcker och punktskrift. Kvalitén på vår produktion för talböcker har avsevärt förbättrats jämfört med föregående år efter att vi upphandlat och fått ny leverantör. För läsmedierna storstil, punktskrift, e-text, syntolkning av film samt digitala noter har kvalitén varit god och vi har för samtliga medier i huvudsak hållit de utlovade leveranstiderna.

I ett flertal sammanhang har vi informerat och uppmuntrat synskadade och personer med dövblindhet att utnyttja vår verksamhet. Vi har kontaktat flertalet av studieförbundens tillgänglighetsansvariga samt regelbundet medverkat i Arbetarnas Bildningsförbunds (ABF:s) tillgänglighetsarbete.

SRF har medverkat vid Myndigheten för Delaktighets konferens i Stockholm om de nya nationella målen för funktionshinderpolitiken samt deltagit vid MTM:s möten och workshops om utredningen "Tillgängliga läromedel". SRF har varit representerat vid ABF:s förbundsstämma och vid ABF:s nationella forum i Stockholm.

Vi annonserar om vår verksamhet i SRF Perspektiv och i informa-

tionsblad samt genom brevutskick till studieförbunden. 2017 publicerades en informationsfilm på sociala medier om folkbildningsverksamheten och vikten av att den utförs av en folkrörelseorganisation. Vi har vid två tillfällen i samarbete med riksförbundets medlems- och organisationsutvecklingsverksamhet sänt ut riktade material till distriktet och de stora lokalföreningarna. MTM:s databas Legimus förses med samtliga nyproducerade titlar på talbok, talbok med text, e-text och punktskrift. Dessa böcker blir tillsammans med annotationerna tillgängliga för landets alla talbokslåntagare via folkbiblioteken och hemsidan legimus.se. Vår egen produktion finns i vår digitala databas ASTA som finns tillgänglig på riksförbundets hemsida. Vår produktion visas även i den nationella biblioteksdatabasen Libris.

10 Kommunikation

Bilden av SRF i vår interna och externa kommunikation ska ha sin utgångspunkt i de av förbundsstyrelsen fastlagda värdeorden: Alert, varm och klok. Kommunikationen utgörs av information och dialog. Men hit hör också marknadsföring i syfte att stärka Synskadades Riksförbund som varumärke samt att visa på möjligheter att stödja organisationen ekonomiskt.

10.1 Information om synskadades livssituation och möjligheter

Den 4 januari 1809 föddes punktskriftens upphovsman Louis Braille. Det är orsaken till att vi den 4 januari varje år firar den internationella punktskriftdagen. Från riksförbundets sida hade vi före årsskiftet gått ut med ett pressmeddelande där vi efterlyste punktskrift på livsmedelsprodukter. Flera lokalradiokanaler uppmärksammade punktskriftens dag.

Varje år firas den Internationella ledarhundsdagen sista onsdagen i april. Runt om i landet skedde detta på olika sätt även 2017. Ett antal ledarhundsförare kom till tals i tidningar, radio och tv.

Från riksförbundets sida låg fokus i informationen på den långa vänstelistan för att få ledarhund, och det faktum att det statliga ledarhundsanslaget legat stilla i över tio år. På Mynttorget i Stockholm samlades ett tiotal ledarhundsekipage, trots ett riktigt ruskväder, för sång och korta tal. Riksdagsledamöterna Catharina Bråkenhielm (S) och Lennart Axelsson (C) samt statssekreterare Madeleine Harby Samuelsson kom ut och pratade med deltagarna.

Den 15 oktober varje år firas den vita käppens dag världen över. Som vanligt blev det stort genomslag i massmedia för olika SRF-aktiviteter denna dag, och SRF hade en debattartikel i Dagens Samhälle.

10.2 Vår webbplats www.srf.nu

Webbplatsen är navet i Synskadades Riksförbunds kommunikation. Den uppdateras ständigt med såväl nyheter som övrig förbundsinformation. Distrikt, lokalföreningar och branschföreningar erbjuds att ha sina hemsidor under www.srf.nu.

10.3 Våra tidningar

10.3.1 SRF Perspektiv

Förbundstidningen SRF Perspektiv har under året utkommit med sex nummer på svartskrift, punktskrift, daisyskiva och i elektronisk form. Ett urval av artiklarna har även publicerats på webbplatsen.

Tidningen innehåller bland annat aktuella nyheter, reportage, ledare skriven av förbundsordföranden, forskning, personporträtt, krönikor, debatt och insändare, SRF-information och annonser.

2017 gjordes en förnyelse av Perspektivs upplägg och utformning. Innehållet har strukturerats om, och det har bland annat tillkommit nya vinjetter. Svartskriftsutgåvan har fått en ny layout. Syntolkningar av bilderna finns nu med i daisyutgåvan och punktskriftsutgåvan.

Under året hade Perspektiv två temanummer. Nummer 2/2017 fokuserade på ledarhundar och nummer 5/2017 fokuserade på syntolkning samt kongressen.

10.3.2 Oboj

SRF:s barn- och ungdomstidning Oboj utkom med 4 nummer år 2017, tre under våren och ett under hösten. Tidningen har cirka 350 prenumeranter i åldern 6–18 år. Tidningen är också tillgänglig att lyssna på via podcast. All produktion av Oboj inklusive cd-bränning och distribution görs på kansliet.

Oboj producerade en julkalender i 24 avsnitt som lades ut på webben och som podcast. Kalendern ”Rädda granarna” skrevs av Sara Shamloo Ekblad och lästes in av skådespelaren Malin Halland.

10.3.3 I Selen

Tidningen I Selen skickas till alla personer som har dispositionsrätt för ledarhund, även om man inte fått sin första hund ännu. Under året ut-

kom fyra nummer av tidningen på Daisy och som podcast samt transkriberad till textformat på webben och på punktskrift till ledarhunds-förare med dövblindhet.

Tidningen är ledarhundsverksamhetens officiella informationskanal, och är ett viktigt sätt att hålla ledarhundsförarna informerade. All produktion av I Selen inklusive cd-bränning och distribution görs på kansliet.

10.3.4 Nya Synvärlden

Nya Synvärlden ges ut i samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) och Föreningen För Synrehabilitering (FFS). Tidningen är en medlemstidning för FFS, vars cirka 350 medlemmar arbetar med synrehabilitering, framförallt på syncentraler, Arbetsförmedlingen, skolor och hjälpmedelsdistributörer. Tidningen innehåller information om detta och utkommer med fyra nummer per år på svartskrift samt som nätutgåva.

SRF har hittills svarat för den redaktionella samordningen och distributionen. SPSM och FFS svarar för övrig finansiering. På grund av personalförändringar på vårt rikskansli har vi beslutat att FFS från och med 2018 övertar ansvaret för tidningens redaktör och distribution, men att SRF bidrar ekonomiskt till tidningen.

10.4 Thomssons nyhetsbrev

Sedan år 2013 utger förbundsordförande Håkan Thomsson ett elektroniskt nyhetsbrev som publiceras på www.srf.nu. Det går även bra att prenumerera på nyhetsbrevet via e-post.

År 2017 utkom nyhetsbrevet med 19 nummer (17 nummer 2016, 16 nummer 2015, 18 nummer 2014, 15 nummer 2013).

10.5 Informationsmaterial

SRF har ett stort antal informationsmaterial som kan laddas ner från vår hemsida eller beställas från kontorsservice@srf.nu.

Den grafiska profilen, som bland annat innehåller riktlinjer för typsnitt, papper, färger, bilder med mera, har under året applicerats på alla nya trycksaker samt på webbplatsen. Först ut var en reviderad version av boken Vardagstips.

10.6 Sociala medier

10.6.1 Facebook

Vår sida på Facebook (facebook.com/synskadadesriksforbund) följs av 4083 konton, en ökning med ungefär 230 från året före. De inlägg som fick flest reaktioner under året handlade om att Maja Reichard utsågs till årets kvinnliga idrottare på Parasportgalan, vår kalender och handikappersättningen.

10.6.2 Twitter

Mikrobloggen ”synskadade” på Twitter har under året ökat från omkring 1 450 till över 1 600 följare. Med 280 tecken förmedlar förbundet länkar till hemsidan, relevanta nyheter och annat som intresserar följarna.

Det går även att skriva till berörda personer/organisationer så att inläggen exponeras i bägges twitterflöden.

10.6.3 Youtube

Youtube används som en bank för Synskadades Riksförbunds filmer. Kontot följs av få, men används som en landningsplats för att hålla filmer vid liv under en längre tid, och för att ge tillgängliga versioner av filmer som vi postar i andra kanaler.

10.6.4 Instagram

Under 2017 ökade SRF antalet följare på Instagram kraftigt. Bildbloggen som vi har på Instagram har 465 följare, jämfört med 305 följare år 2016. Med namnet ”Synskadade” lägger förbundet ut syntolkade bilder kopplat till korta budskap, ofta med en bakom kulisserna-känsla. Uppdateringar på Instagram kan delas på Twitter och Facebook.

10.7 Radio SRF

Radio SRF är vår egen webbradio. I början av 2017 trimmades den nya studion vid rikskansliet i Enskede in. Den har inneburit bättre produktionsförhållanden och arbetsmiljö.

Radio SRF har direktsänt årets organisationsråd. Även en temadag om syntolkning direktsändes under året.

Under hösten direktsändes sex program på 1,5–2 timmar inför kongressen. Programmen tog upp olika delar av kongresshandlingarna och gästades av förbundsstyrelseledamöter och kanslipersonal. Möjlighet fanns att ringa till programmen och ställa frågor eller lämna synpunkter.

Årets kongress direktsändes. Förutom själva förhandlingarna sändes intervjuer och analyser där bland annat de nya distriktsombudsmännen medverkade. Kongressen hade drygt hundra samtidigt lyssnare. Totalt lyssnade cirka 700 unika enheter på sändningarna under kongressen.

Direktsändningarna inför kongressen hade cirka 50 lyssnare per gång och övriga direktsändningar har haft cirka 30–40 lyssnare.

Radio SRF:s podcast har fortsatt att utkomma regelbundet. Under våren släpptes ett program i stort sett varje vecka, medan utgivningen blev något glesare under hösten på grund av arbetet med de många direktsändningarna. Varje podcast avlyssnas av ca 400 personer.

10.8 Massmediakontakter

Synskadades Riksförbund plus distrikt, lokalföreningar och branschföreningar har under året skickat ut totalt 30 pressmeddelanden via riksförbundet till medierna. Riksförbundets pressmeddelanden mejlas även ut för kännedom i organisationen, och finns på vår plattform hos Cision Sverige AB.

Mediegenomslaget på den Internationella ledarhundsdagen (den 26 april) var som alltid betydande. SRF:s protester mot regeringsförslaget att avveckla handikappersättningen fick i november ett bra gensvar i pressen. Kongressuttalandet ”Skrotad handikappersättning hotar synskadades frihet” återfinns på flera håll på debatt- och insändarsidor.

SRF medverkade under året i fyra debattartiklar:

- ”Färre och färre får möjlighet att ha ledarhund” I Göteborgs Fria den 9 juni 2017, om att antalet ledarhundar minskar för varje år.
- ”Många synskadade stannar hemma” om trafiksäkerhet kopplat till vår rapport Bland bilar, bullar och buller, på Dagens Samhälle Debatt på vita käppens dag den 15 oktober.
- ”Säkra handikappersättningen” om regeringens förslag att skrota handikappersättningen på nyhetssajten Altinget den 10 november.
- ”Det räcker inte att ni bara har vackra mål”, sju organisationer debatterar på Aftonbladet Debatt om att riksdagen måste göra mer än bara lova fler utredningar, den 30 november.

De första tre var under eget namn och den sista ett samarbete med andra förbund.

10.8.1 Om oss i medierna

Medietjänsten ”Om oss i medierna” fångar det som skrivs i traditionella medier och i sociala medier om Synskadades Riksförbunds valda sökord.

Erbjudande om att prenumerera på det dagliga nyhetsbrevet Om oss i medierna finns i Perspektiv och på hemsidan. Nyhetsbrevet följs av cirka 100 mottagare.

10.9 Medlems- och givarregistret Surfa

I början av året genomfördes central avisering av medlemsavgifter för hela organisationen. Påminnelsebrev skickades ut under mars till de som inte hade betalat sin medlemsavgift. Alla föreningar och distrikt kan numera direkt från medlemsregistret ladda ner en lista på de personer som inte betalat när påminnelsen förfallit. Detta som stöd för att kunna kontakta dessa i syfte att få fler betalande medlemmar.

Möjlighet att kunna betala sin medlemsavgift via autogiro samt att kunna få sin medlemsavgiftsfaktura via e-post har införts. Dessa efterfrågade tjänster förenklar och förbättrar betalningsalternativen för medlemmarna.

En rapport som redovisar och analyserar medlemsantalet har utvecklats. Förutom att kunna ta ut en dagsaktuell lägesrapport så arkiveras rapporterna automatiskt i medlemsregistret. Det sker varje årsskifte samt per 30 april och 31 augusti. Utveckling och förbättringar av systemet har skett fortlöpande.

Ett flertal lokala utbildningsinsatser av SURFA-administratörer runt om i landet har genomförts. Informationspass om registret har ingått vid träffar med distriktens kanslisters respektive branschföreningarna. Support och utbildning har även skett löpande via telefon, e-post och nyhetsbrev. Registret har även tagit fram medlemsstatistik och underlag för ansökan om det statliga organisationsstödet.

Vårt givarregister har vuxit mycket i takt med kalenderkampanjens framgångar. Att optimera och ha en god kvalitet på vårt givarregister och dess funktionalitet är ett ständigt pågående arbete.

10.10 Insamling/medelsanskaffning

SRF:s insamlingsverksamhet sker via våra 90-konton som kontrolleras av Svensk Insamlingskontroll, www.insamlingskontroll.se.

För inkommande gåvor används följande 90-konton:

- Pg 90 00 90-2 för allmänna gåvor (minnesgåvor)
- Pg 90 00 04-3 för Lyckopenningens insamlingsverksamhet
- Pg 90 02 10-6 för kalenderkampanjkonto för spontangåvor
- Pg 90 02 59-3 för kalenderkampanjkonto för gåvor från OCR-satta utskick

SRF har tacksamt tagit emot arv, gåvor och överskott från lotterier under år 2017 på totalt 22 689 tkr (18 756 tkr). Testamenten/arv utgjorde 32 % (5,3 %) av de insamlade medlen: 7 241 tkr (979 tkr). Minnesgåvor och hyllningar uppgick till 428 tkr (381 tkr). Att ge gåvor till SRF i samband med bortgång eller bemarkelsedag har en fortsatt tydlig ökning.

Vi vill framföra ett varmt tack till företagen Dahl Medical, Orcam Technologies och Altor, Equity Partners som valt att stödja organisationen under året med 244 tkr (115 tkr).

SRF får också ta del av avkastningen från Swedbank Humanfonden från fondsparare som sparar till förmån för SRF. Detta gav 58 tkr (55 tkr). Spontangåvor som inkom till riksförbundet uppgick till 45 tkr (326 tkr).

10.10.1 Lotterier

Vårt deltagande i lotteriet Månadslotten med den kompletterande produkten Månadslotten +, som administreras av Ideella Spel AB, har gett ett överskott till SRF på 1 983 tkr (4 463 tkr). Skillnaden i utdelning beror huvudsakligen på att lotteriperioden som gav utdelning 2017 enbart var på 6 månader jämfört med normala 12 månader. Ändringen av lotteriperiod är genomförd för att överskottet ska vara känt redan när man budgeterar nästföljande år. Det skapar en högre säkerhet i intäktberäkningarna för budgetarbetet. Summan som går till förmånstagnarna kan variera kraftigt från år till år, bland annat beroende på hur många av lotteriets storvinster som faller ut.

Månadslotten har SRF och Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) som förmånstagande organisationer. Nya avtal mellan SRF, SDR och Ideella Spel AB slöts under hösten 2017.

SRF:s intäkter från Folkspel/Bingolotto uppgick till 36 tkr (38 tkr). Det är den intäkt riksförbundet fått. Samtidigt är det så att Folkspels produkter som Sverigelotten och Bingolotto säljs av flera lokalföreningar och genererar på det viset ytterligare intäkter inom organisationen.

10.10.2 Vår kalender – Årets ledarhundsvälpar

SRF är med i ett årligen återkommande skandinaviskt kalendersamarbete kallat Årets ledarhundsvälpar som är en kombinerad informations- och insamlingskampanj. Syftet är att dels öka kännedomen och kunskapen om SRF och dels ge möjlighet att ekonomiskt stödja organisationen.

SRF var under året värdar för den årliga kalenderkampanjkonferen-

sen, där deltagare från Norges Blindförbund (NBF) och Danskt Blindesamfund (DBS) deltog.

I Sverige skickades kalendern Årets ledarhundskalpar 2018 ut till 1,75 miljoner svenska hushåll (1,8 miljoner). Kalendern har fått ett fortsatt mycket positivt mottagande. Utöver gåvor har den även genererat nya medlemmar och ett intresse för organisationen.

För helåret 2017 inkom kalendergåvor om 12 654 tkr (12 435 tkr), vilket är en fortsatt positiv ökning med +1,8 procent jämfört med föregående år. Nettointäkterna landade på sammanlagt 7,7 Mkr (7,6 Mkr).

10.10.3 Lyckopenningen

Ända sedan år 1912 har Barnets lyckopenning gett ett viktigt bidrag till organisationens verksamhet. Lyckopenningens omsättning ingår inte under arv, gåvor och överskott från lotterier ovan. Bruttoomsättningen uppgick år 2017 till 3 740 tkr (3 976 tkr). Nettointäkten från Lyckopenningen var 787 tkr (ca 1 Mkr).

Vi noterar alltså en nedgång i såväl omsättning som nettoöverskott och kan konstatera att nya satsningar för att vända trenden måste genomföras.

10.10.4 Företagssamarbeten

Under slutet av 2017 ingicks ett samarbete med optikerkedjan Specsavers. Temat för samarbetet är Tillsammans för en bättre ögonhälsa. Målet är att via en ökad synlighet sätta fokus på frågor som rör ögonhälsan och samtidigt öka kännedomen om organisationen.

Samarbetsaktiviteter kommer att genomföras såväl nationellt som lokalt. Förhoppningen är att samarbetet ska ge positiva effekter för exempelvis medlemsrekryteringen, och även bidra till stärkta ekonomiska resurser.

11 Beslutsorgan och granskning med mera

11.1 SRF:s kongress

Synskadades Riksförbund håller ordinarie kongress vart tredje år. 2017 hölls ordinarie kongress på Quality Hotel View i Hyllie, Malmö, den 26–29 oktober. 85 ombud för distrikt och branschföreningar, förbundsstyrelsen, granskningsutskottet, valberedningen, observatörer för Unga med Synnedsättning, personal och inbjudna gäster fanns på plats.

Inför kongressen hade utskottsarbete utförts per telefon och SRF:s

webbradio hade haft sex extrasändningar. Webbradion sände också direkt från kongressen.

Kongressen antog en verksamhetsinriktning för åren 2018–2020 med temat: Självständighet ger styrka. Habilitering och rehabilitering är prioriterade intressepolitiska områden den kommande kongressperioden. Även medlems- och organisationsutveckling prioriteras, och år 2019 ordnas ett stort medlemsforum dit alla medlemmar bjuds in.

En hel del ändringar av stadgarna genomfördes. Bland annat framgår det nu av stadgarna att kongressen och organisationsrådet är riksförbundets högsta beslutande organ. Kongressen är framåtsyftande och beslutar om stadgar samt intressepolitiska och organisatoriska riktlinjer. Kongressen väljer förbundsstyrelse, auktoriserad revisor, verksamhetsrevisorer och valberedning. Organisationsrådet granskar förbundsstyrelsens arbete och är därtill ett organ för information, diskussion och beslut i frågor som ankommer på organisationsrådet, bland annat fyllnadsval.

Möjlighet till familjemedlemskap infördes för barnfamiljer där minst en person är synskadad. Vidare gjordes förtydliganden kring riksförbundets befogenheter och distriktens och föreningarnas skyldigheter.

Strategier antogs för medlemsutveckling samt för jämställdhet och likabehandling. Kongressen beslutade om årsavgifter och arvoden. Ny förbundsstyrelse, verksamhetsrevisorer och valberedning valdes. Till auktoriserad revisor omvaldes Svante Nylén från Grant Thornton, med Johan Andersson från samma firma som ersättare.

Bland de gäster som besökte kongressen kan nämnas Madeleine Harby Samuelsson som är statssekreterare på socialdepartementet. Arnt Holte från Norges Blindeforbund höll ett mycket uppskattat seminarium om habilitering och rehabilitering. Flera utställare fanns också på plats, bland annat Almåsa och tre hjälpmedelsföretag.

Totalt behandlades 93 motioner och sju uttalanden antogs. Lokaler, ljud och personlig service kring arrangemanget fungerade mycket bra.

11.2 Förbundsstyrelsen

Mellan kongresserna leds SRF:s löpande arbete av en förbundsstyrelse som består av tretton personer.

Fram till kongressen 2017 hade förbundsstyrelsen följande sammansättning:

Håkan Thomsson, Tierp, ordförande

Victoria Öjefors Quinn, Gotland, 1:a vice ordförande

Niklas Mattsson, Fjärås, 2:a vice ordförande

Alireza Ghanbar Alipour, Göteborg
Ulla Bergeros, Luleå
Agneta Elfving, Örebro
Roland Gustafsson, Eskilstuna
Ann Jönsson, Haninge
Gunnar Sandström, Enskede
Max Stålnacke, Härnösand
Anita Svenningsson, Jönköping
Maria Thorstensson, Kristianstad
Annika Östling, Sundborn

Efter kongressen 2017 har förbundsstyrelsen följande sammansättning:

Håkan Thomsson, Tierp, ordförande
Niklas Mattsson, Fjärås, 1:a vice ordförande
Maria Thorstensson, Kristianstad, 2:a vice ordförande
Alireza Ghanbar Alipour, Göteborg
Agneta Elfving, Örebro
Roland Gustafsson, Eskilstuna
Per Karlström, Sollentuna
Jenny Näslund, Umeå
Laoko Sardar Abdulla, Växjö
Maria Sjötang, Karlshamn
Anita Svenningsson, Jönköping
Peter Tjernberg, Sundsvall
Annika Östling, Sundborn

Förbundsstyrelsen har under året haft tio sammanträden, varav ett per telefon och ett kort konstituerande möte.

Inom sig utser förbundsstyrelsen ett arbetsutskott (AU) som under hela kongressperioden består av förbundsordföranden, 1:a vice förbundsordföranden och 2:a vice förbundsordföranden. Dessutom ingår två ytterligare förbundsstyrelseledamöter i AU enligt ett rullande schema.

AU bestod under perioden januari till och med februari av Håkan Thomsson, Victoria Öjefors Quinn, Niklas Mattsson, Alireza Ghanbar Alipour och Max Stålnacke. För perioden från mars och fram till kongressen bestod AU av Håkan Thomsson, Victoria Öjefors Quinn, Niklas Mattsson, Anita Svenningsson och Maria Thorstensson. Efter kongressen har AU utgjorts av Håkan Thomsson, Niklas Mattsson, Maria Thorstensson, Anita Svenningsson och Annika Östling.

En arbetsgrupp inom förbundsstyrelsen, etikgruppen, arbetar med insamlingsetiska frågor samt övriga etiska frågor. Förbundsstyrelsens ledamöter har mellan sig fördelat uppgiften att vara kontaktpersoner till distrikt och branschföreningar.

11.3 Granskning

För att granska förbundets verksamhet och förvaltning valde kongressen 2014 en auktoriserad revisor samt ett granskningsutskott. Detta utskott har under 2017 bestått av Margaretha Häll-Assarsson, Rönninge, ordförande, Dan Berggren, Piteå, Bert Carlsson, Jönköping, Per Karlsson, Sotenäs, Thomas Krantz, Göteborg, Lars Nord, Uppsala, och Margareta Åsén-Johansson, Hägersten. Granskningsutskottet har fastställt resultat- och balansräkning för år 2016. Den auktoriserade revisorn och granskningsutskottet förordade att styrelsens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för år 2016, vilket bifölls vid kongressen 2017.

En stadgeändring beslutades av kongressen 2017, vilket innebär att granskningsutskottet ersätts med tre verksamhetsrevisorer med en ersättare. Beslut rörande verksamhetsberättelse, ekonomisk årsredovisning, disposition av resultatet samt frågan om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter flyttas från kongressen till organisationsrådet. Till verksamhetsrevisorer utsåg kongressen Margaretha Häll-Assarsson, Rönninge, sammankallande, Tommy Andersson, Växjö, och Per Karlsson, Sotenäs, med Eva Söderström, Västerås, som ersättare.

11.4 Valberedning

Vid kongressen 2014 tillsattes följande valberedning:

Kenneth Jägsander, Eksjö, ordförande, Dan Jonsson, Luleå, Eva-Lena Lindell, Munka-Ljungby, Lise-Lott Naess, Rottne, Kaj Nordquist, Hässelby, Elvira Sjöblom, Göteborg, och Camilla Svensson, Göteborg. Under den tid som Kaj Nordquist var anställd som vikarierande handläggare vid riksförbundet så deltog han inte i valberedningens arbete.

11.5 Organisationsrådet

Organisationsrådet består av ombud för distrikt och branschföreningar. Dessutom medverkar förbundsstyrelsen, granskare, valberedare, representanter för Unga med Synnedsättning med flera.

Årets första organisationsråd genomfördes i SRF-salen i Enskede torsdagen den 9 mars. Rådet behandlade en uppföljning av bifallna kongressmotioner. Vidare gavs information inför SRF:s kommande kongress.

Hannes Juhlin Lagrelius höll i ett utbildningspass om FN:s hållbarhetsmål, Agenda 2030. Målen är universella, och gäller såväl för Sverige som nation, som för kommuner och landsting.

Den 1 september sammanträdde organisationsrådet i Gotlandssalen på Södermalm i Stockholm. Här gavs bland annat en lägesrapport från LSS-utredningen, och ett företag förevisade ett nytt portabelt läshjälpmedel.

Ett beredningsutskott för kongressen 2017 valdes. Under eftermiddagen ägnades organisationsrådet åt tankeutbyte om vilka frågor SRF bör driva inför de allmänna valen 2018. Många idéer kom fram. Förbundsstyrelsen har tillsatt en arbetsgrupp som arbetar vidare med dessa frågor.

11.6 Branschföreningsträff

Årets träff för branschföreningarna genomfördes på SRF-kansliet i Enskede onsdagen den 11 april. Åtta av våra tolv branschföreningar var representerade på träffen.

På programmet stod en genomgång av läget i branschföreningarna, genomgång av riksförbundets olika ekonomiska stöd samt frågor kring medlemsregistret. Det stadgeförslag som förbundsstyrelsen tagit fram inför kongressen diskuterades också.

Vidare diskuterades svårigheterna att ha möten när medlemmarna är bosatta över hela landet. Branschföreningen Aniridi Sverige berättade att de haft sitt årsmöte via skype, och de ansåg att det hade fungerat bra.

12 Personal och kansli

12.1 Rikskansliet

SRF har kanslilokaler på Sandsborgsvägen 52, våning 2, i Enskede strax söder om centrala Stockholm. Vi hyr lokalerna av Iris Förvaltning AB. Vårt hyresavtal är på fem år och började löpa från den 1 januari 2015.

Antalet anställda vid rikskansliet 2017 var 60 personer att jämföra med 64 år 2016, 65 år 2015, 64 år 2014, 63 år 2013, 64 år 2012, 59 år 2011, 67 år 2010 och 72 år 2009. Omräknat till heltidstjänster var antalet tjänster 54 år 2017 att jämföra med 58,2 år 2016, 60,4 år 2015, 58,3 år 2014, 57 år 2013, 54 år 2012, 54 år 2011, 63 år 2010 och 67 år 2009.

Av de 60 anställda år 2017 var könsfördelningen 39 kvinnor, 20 män

och 1 annan, vilket innebär att 65 procent av de anställda var kvinnor, 33,3 procent män och 1,6 procent annat. Av de anställda var 19 personer synskadade och 41 seende, det vill säga 32 (31,7) procent synskadade och 68 (68,3) procent seende.

En medarbetarundersökning genomfördes under september månad 2017. Resultatet redovisades på gruppnivå i detalj och på kanslinivå i stort. Sammanställningen visade förbättring på flera områden jämfört med året innan. Ett av de viktigaste fokusområdena fram till nästa mätning kommer att vara att tydliggöra riktlinjer mot alla former av kränkande särbehandling.

Två personaldagar genomfördes under året samt en oförberedd brandövning. På personaldagarna tog vi bland annat upp brandutbildning, hjärt- och lungräddning samt konflikter i arbetsgrupper. Vi följde även upp medarbetarundersökningen och hade gruppdiskussioner kring resultatet och hur vi ska arbeta vidare för att vår arbetsplats ska bli ännu bättre. En extraordinär personalsocial aktivitet genomfördes på kvällen den 9 november på Cirkus i Stockholm med middag och show med Tomas Ledin.

Rikskansliet har en ledningsgrupp som under året bestått av kanslichef/administrativ chef Ulrika Norelius Centervik, individstödschef Lena Ridemar, intressepolitisk chef Neven Milivojevic (tjänstledig på halvtid under perioden januari–september), kommunikationschef Boris Samuelsson samt förbundsordförande Håkan Thomsson. Eva Björk ingick också i ledningsgruppen under perioden januari–oktober, varav de två första månaderna på heltid och därefter på halvtid, varefter hon gick i pension. Hon delade arbetet som intressepolitisk chef med Neven Milivojevic fram till den 30 september och ansvarade då för merparten av de intressepolitiska frågorna medan Milivojevic var ansvarig för det internationella arbetet, forskningsfrågor samt vissa intressepolitiska frågor.

Den 1 december övergick Boris Samuelsson till arbete med olika utvecklingsprojekt, och som en tillfällig åtgärd blev då administrativa chefen ansvarig för marknad och register medan förbundsordföranden blev arbetsledare för redaktionen. Ledningsgruppen har möten i stort sett en gång per vecka, och anteckningar från dessa möten sänds ut till personalen, distriktsordförandena och förbundsstyrelsen.

Eva Björk avtackades vid en sammankomst i Matborgen i SRF-huset på eftermiddagen den 9 november. Till vår stora sorg avled Eva Björk den 13 december. Hon var en stor profil inom synskaderörelsen och hon har gjort många bestående insatser. Vi minns henne med stor saknad.

12.2 Personal- och arbetsgivarstöd

Alla organisationsled som har anställda är arbetsgivare för sin personal. Riksförbundet erbjuder lokala arbetsgivare att teckna avtal om att köpa löneservice. 2017-12-31 var det 27 lokala arbetsgivare som köpte löneservicen hos riksförbundet.

I personalstödet till distrikt och föreningar ingår olika former av utbildnings- och fortbildningsinsatser. I arbetsgivarstödet ingår kontakter med arbetsledaren, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan samt kontakter med facket och stöd vid eventuella omorganisationer. Detta stöd regleras genom framtagna riktlinjer.

Den årliga kursen för nyanställda vid rikskansliet, distrikt och föreningar genomfördes på rikskansliet och Almåsa den 25–26 januari.

En kurs öppen för alla arbetsgivare i distrikt och föreningar ordnades på Almåsa den 12–14 maj. Kursen hade denna gång tyngdpunkten på att förebygga och hantera konflikter med föreläsare från Medlingscentrum. På programmet stod dessutom arbetsgivaransvar för en styrelse, genomgång av SRF:s personalhandbok, avtalet om löneservice, riktlinjer för arbetsgivarstöd inom SRF, utvärdering av införandet av ombudsmän/verksamhetsutvecklare i distrikten, tips i arbetsledarrollen, läget kring nytt löneavtal samt erfarenhetsutbyte.

Den 29–30 i november arrangerades en central utbildning för kanslist och administratörer i distrikt och föreningar. Tyngdpunkten denna gång låg på SRF:s påverkansarbete och prioriterade områden, Brandskyddsutbildning med praktik, nyheter i medlemsregistret, rese-räkningar och traktamenten samt erfarenhetsutbyte.

12.3 Synskadades Museum och SRF:s Arkiv

Museets uppgift är att visa upp och tillgängliggöra synskadades historia för synskadade själva, allmänheten och forskare. Vi har fortsatt ta emot museibesökare i begränsad omfattning. Faktaförfrågningar till museet har besvarats. Vi medverkar i olika nätverk och sammanhang för att lyfta synskadeperspektivet till andra museer och andra inom kultursektorn.

Arbetet med att skapa ett ordnat och systematiserat organisationsarkiv med digitalt sökbara arkivförteckningar har pågått under året.

Arbete pågår med att framställa en skrift om SRF:s historia enligt en kongressmotion som bifölls år 2014. Skriften ska kompletteras med en ljudbok med intervjuer med veteraner i SRF.

13 Samverkan inom funktionshinderrörelsen

SRF är en av sex funktionshinderorganisationer som samarbetar inom Lika Unika – federationen för mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Inom Lika Unika samverkar Förbundet Sveriges Dövblinda (FSDB), Hörselskadades Riksförbund (HRF), Neuroförbundet, Riksförbundet för rörelsehindrade barn och ungdomar (RBU), Synskadades Riksförbund (SRF) och Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) med utgångspunkt från FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Under hela 2017 har Håkan Thomsson varit ordinarie styrelseledamot och Victoria Öjefors Quinn har haft en ersättarplats i Lika Unikas styrelse.

SRF har en nära relation till Riksorganisationen Unga med Synnedsättning (US).

Lena Ridemar och Håkan Thomsson representerade SRF vid Funktionsrätt Sveriges 75-årsjubileum som firades den 19 maj. Håkan Thomsson besökte FSDB:s kongress i Norrköping den 20 maj.

SRF är medlem i MyRight, som hittills fungerat som funktionshinderrörelsens ramorganisation för folkrörelsebistånd. Från och med 2018 har MyRight en delvis ny roll inom det internationella utvecklingssamarbetet. Dan Berggren har efter nominering av SRF varit ledamot i MyRights styrelse.

14 Representation

SRF utser sju av nio styrelseledamöter i Synskadades Stiftelse. Enligt stiftelsens stadgar ska ordföranden i Synskadades Riksförbund erbjudas att vara stiftelsens ordförande. Synskadades Stiftelse är ensam ägare till företaget Iris Förvaltning AB.

SRF har utsett eller nominerat personer i följande styrelser för företag, organisationer och stiftelser: Iris Förvaltning AB, Almåsa, Unik Försäkring, Lika Unika, Föreningen För Synrehabilitering (FFS), European Blind Union, MyRight, Nationalföreningen för Trafiksäkerhetens Främjande (NTF), Synfrämjandet, Ögonfonden, Ebba Danelius stiftelse, Familjen Ahlstedts stiftelse, Gerda Roos-Bobergs stiftelse, Gustaf och Elsie Erssons Donationsfond, Margit Thyselius fond för blind ungdom, Otto Lundgrens stiftelse, Professor och fru J. G. Edgrens stiftelse, Stiftelsen Svenska Centralkommittén för Rehabilitering (SVCR) samt Talboksfonden.

SRF har nominerat personer till de statliga nämnderna Punktskriftsnämnden och Taltidningsnämnden.

SRF har under 2017 haft representanter i följande samarbetsorgan med myndigheter: AF syn/hörsel/dövs brukarråd, RAR (rådet för arbetslivsinriktad rehabilitering), Boverkets tillgänglighetsråd, Konsumentverkets funktionshinderråd, Trafikverkets nationella tillgänglighetsråd, SJ:s funktionshinderråd, Myndigheten för delaktighets samråd (på Lika Unika-mandat), Myndigheten för tillgängliga mediers brukarråd, Post- och telestyrelsens samrådsgrupp, Socialstyrelsens funktionshindernämnd, Skolinspektionens samrådsgrupp, Skolverkets samrådsgrupp, Specialpedagogiska Skolmyndighetens samråd samt Sveriges Televisions brukarråd (om uppläst text och syntolkning). Håkan Thomsson är utsedd av regeringen att ingå i Myndigheten för delaktighets insynsråd. Håkan Thomsson (nominerad av Lika Unika) är också utsedd av regeringen att 2017 vara ledamot i regeringens funktionshinderdelegation. Han är också (nominerad av Lika Unika) utsedd till expert i den pågående LSS-utredningen.

SRF har medverkat i jury samt vid utdelningen av Synskadades Stiftelses hederspris på ljudboksområdet. Prisutdelningen skedde vid Storytels ljudboksgala på Vasateatern i Stockholm på kvällen den 6 mars. Prisutdelare var SRF:s 1:a vice ordförande Victoria Öjefors Quinn.

SRF deltog vid Sveriges Ledarhundsföräres årsmöte och 40-årsjubileum på Almåsa i maj.

SRF har deltagit i Stiftelsen KMA:s 100-årsfirande, dels vid en jubileumsdag den 5 april och dels vid en jubileumsmiddag den 14 september.

15 Slutord

Engagemanget i synskadefrågor är SRF:s signum. Det finns en inbyggd styrka och trovärdighet i att det är synskadade själva som driver vår organisation. Att själv ha en synskada ger en förtrogenhetskunskap som måste tas tillvara om samhället ska utvecklas så, att alla synskadade individer kan bli fullt delaktiga.

FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning antogs den 13 december år 2006. Den har ratificerats, och gäller i Sverige sedan år 2009. SRF ser med tillfredsställelse att den nya funktionshinderpolitik som regeringen lade fram under 2017, och där målen fastställts av riksdagen, har denna FN-konvention som grund.

Lagstiftningen som trädde i kraft den 1 januari 2015, som klassar otillgänglighet som diskriminering, var ett steg i rätt riktning. Det är positivt att lagen kommer att skärpas under 2018 genom ett riksdagsbeslut som togs under hösten 2017. Men ytterligare skärpning behövs om lagen ska bli ett effektivt verktyg i vår kamp mot diskriminering av personer med synskador.

Förbundsstyrelsen tackar vår kunniga personal och alla medlemmar för ett bra verksamhetsår 2017. Vi vill också rikta ett varmt tack till alla övriga personer, stiftelser och andra organisationer som på olika sätt givit sitt stöd till SRF och vår verksamhet.

Enskede den 26 april 2018

Håkan Thomsson, förbundsordförande

Niklas Mattsson, 1:a vice förbundsordförande

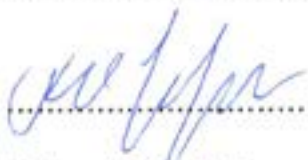
Maria Thorstensson, 2:a vice förbundsordförande

Alireza Ghanbar Alipour

Agneta Elfving

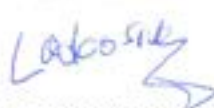
Roland Gustafsson

Per Karlström

Jenny Näslund

Laoko Sardar Abdulla

Maria Sjötang

Anita Svenningsson

Peter Tjernberg

Annika Östling

Synskadades Riksförbund är landets företrädare för personer med synnedsättning.

Detta material finns i följande versioner: på papper i tryckt text, som punktskrift, som word-fil, samt inläst på CD i DAISY-format. Beställs hos SRF Kontorsservice, tel: 08-39 92 20 eller via e-post: kontorsservice@srf.nu

Synskadades Riksförbund · 122 88 Enskede
tel: 08-39 90 00 · fax: 08-39 93 22
info@srf.nu · www.srf.nu

Stöd gärna vårt arbete.
Pg 90 00 90-2